

A Franklin-Társulatnál megjelent.

Guerdain Parfumerie Française de Luxe
 Le monde élégant et fashionable de Paris se sert :
 Eau de Cologne Impériale, Savonnetti, savon spécial :
 Crème de Fraîches et Poudre de Cypris pour le teint ;
 Extraits pour le mouchoir et le vaporisateur Jicky, Belle France, Alcoolat de Rose pour les cheveux.

15, RUE DE LA PAIX, PARIS

POCSAJYÉK.
 Regény.
 Irta
 Fröhlichné Mórincz Paula.
 Ára füve 1 frt 50 kr.

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLmányok szabadalmazását eszközöl mind. államban
Réthy János
 nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája,
 Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház mellett). Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

FÖLDVÁRY IMRE
 férfitáji- és fémernemű-raktára.
BUDAPEST,
 IV., Koronaherczeg-utca 11. sz., a főposta mellett és VIII., Kerepesi-út 9., a Pannónia mellett.
 Saját szabászat. — Telefon. — Arjegyék bérmentve. Specialis készítése jó szabású férfi ingeknek.

Rum, likörök készítéséhez való híres kivonatok
WATTERICH A.-nál
 Dohány-utca 5. kaphatók.
 Kezelési könyv ingyen.

27 éven át v. állami kórházi igazgató orvos
 gyógyít gyorsan, diszertul és biztos sikerrel minden férfi és női bajt.
 Cím: Kardos
specialista,
 Erzsébet-körút 34.
 I. em. ajtó 12/b. Rendel: d. e. 7-8, 11-2, d. u. 6-7-ig. Levélben is.

Hirdetések elfogadtatnak a kiadó-hivatalban, Budapest, IV., egyetem-utca 4. sz. a.

GALDERONI ÉS TÁRSA
 látászerek.
 Látászerek raktára váci-utca 30. szám.
 Tan- és műszerek és fényképezési készülékek raktára
Kis hid-utca 8. szám.
BUDAPESTEN.
 Arjegyék kártyára bérmentve, ingyen.

Pantofliket
 Nevelőkönyvet
 Gyermekkönyveket
 Búgócsillagot
 ajánl és elhelyez

Gerson Anna asszony
BUDAPEST,
 Andrassy-út 21.
 (télémelet)

11. SZÁM. 1896. BUDAPEST, MÁRCZIUS 15. 43. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG évi 12 frt egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: télvére — 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt télvére — 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.— télvére — 2.50 Kifizendő előfizetőknek a postai megjelölés nélküli címükkel is csatolandó.

D' Leras
VAS PHOSPHÁT
 Ezen vaskészítmény tartalmazza a vér és csontok legfontosabb elemeit. Kétféle gyógyszer vérszegénység, sápkór, gyomorfájdalmak, vérvérzés esetében, szabályozza a hószármot, könnyű emésztető és kiválóképpen hölgyeknek, fejlődésben lévő fiatal leányoknak, valamint gyenge gyermekeknek legmegelőzhető ajánlható. Egy üveg ára 1 frt 50 kr. Magyarországi főraktár Budapest, Török József gyógyszer-tára király-utca 12. sz.

Természetes
Kárpáti Ibolya-illat
 Parfum, Szappan, Rizspor, Brillantin, Bajuszpedrő stb. a legfinomabb.
ROSENFELD ÉS BALÁS
 illatszergyár
 Budapest, VI. ker., Dávid-utca 9.
 Mindenütt kapható

KÉZDI-POLYÁNYI
"VÉNUS"
 AVILÁGNAK LEGSZÉNSÁVDUSÁBBA
 TERMESZETES ÁSVÁNY VIZE
Gummiáruk,
 betegápolási eszközök sérülők (összerek F. Berguerand párisi gyárostól), legelőnyösebben beszerezhetők
Polgár Sándor egyetemi kötszerésznél,
 Budapest, Erzsébet-körút 50.

MARGIT-ORÉME
 hirtelmes, az elegáns hölgyek által használt arczermé (nem zsíros kenőcs) rövid idő alatt ifjítja és szépíti az arcot, eltávolítja az arczról mindenemű bőrtisztítást.
 Egyedül szer szepő, májfoltok, pattanások, bőrtka (mitesszer) ellen. Bámúlatos hatás abban rejlik, hogy a bőre kenve az által rajta fölvett és az okozza azon csodás átalakulást, hogy szepővel vagy májfoltokkal teljesen fedett arcz 3-4 nap alatt alabástrom fehérré lesz.
 Mivel nem zsíros — nappal is alkalmazható, — a krémvel bekenett bőrn a hógyor remélti társad. Ára 50 kr. 1 frt.
 Margit-szappan ára 35 kr. — Margit-hógyor-fehér, rózsás és krémé szinben ára 60 kr. — Margit-fogpép 50 kr.
FÖLDES KELEMEN gyógyszer-tára, Aradon, Deák Ferenc-utca 11. sz.
 Főraktár **BUDAPESTEN,** Török József, Király-utca.

Migraenin-Tabletták
 a legjobb szer barminő fejfájás ellen
 Egy üveg ára 1 frt 20 kr.
 Főraktár:
 Török József gyógyszer-tára Budapest, király-utca 12. sz.
 Azonkívül kapható minden gyógyszer-tárban és drogeriában.

Élősövény-csemeték
 és
szőlőjtványok
 Gleditschia (koronatóvis, krisztustóvis vagy tükös lepényfa), Minden sövény-növény között a legelső, gyorsan tenyészik, nem esemetézik és sűrű izmos töviseivel ember és bármilyen állatnak ellent áll. — Szőlők, kertek, udvarok, esztrók stb. körülkerítéséhez a legalkalmasabb a legelőnyösebb örökös sövényt képez. — 1000 db. csemete ára 4 frt. Elegendő 100 méterre két sorral. — Minden megrendeléshez rajzokkal ellátott útítelési és kezelési utasítás mellékeltek. — Ezeknek friss, csiraképes magvaiból is kilőszák.
 Szőlőjtványoknál, európai és amerikai sima és gyökerező szőlővesszőkről arjegyékét ingyen és bérmentve küld az "Ermelléki első szőlőjtványtelep" kezelősege, — Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

35007 pénz-nyeremény. **MAGYAR OSZTÁLY-SORSJÁTÉK** **7.932.000** korona összértékben

A II. osztály huzása: **Márcz. 11-14-ig.** **II. osztályú vétel-sorsjegyek árai:**
 1/2 1/3 1/10 1/20
 40.— 20.— 4.— 2.— frt.
 Porto és nyeremény-jegyzékért külön 25 kr.
 Sorsjegyeket a fenti eredeti árakon ajánl és szétküld az összegnek előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel

A III. osztály huzása: **Május 12-28-ig.** **A II. és III. oszt. érvényes sorsj. árai:**
 1/2 1/3 1/10 1/20
 60.— 30.— 6.— 3.— frt.
 Porto és 2 nyeremény-jegyzékért külön 40 kr.

Egy Millió korona.

Minden készpénzben levonás nélkül. **HEINTZE KÁROLY** Budapest, Szervita-tér 3. sz. Minden készpénzben levonás nélkül.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.)

ÖREG NYOMDÁSOK A SAJTÓSZABADSÁG ELSŐ TERMÉKEIRŐL.

OLYANÓRTÓL HALLOTTAM, a kik az emlékező márcziusi napon már élemedett emberek voltak, s a Landerer és Heckenast-féle nyomdában évek óta működtek. Igaz, hogy oly eseménynél, mint a sajtószabadság kimondása, a végeredmény a födolog; azonban az előzményeknek, sőt azok részleteinek is megvan a maguk érdekessége.

Lehet, hogy azoknak van igazuk, a kik a részletekben eltérnek az én öreg szedőimtől; bár akkor, mikor ezek előttem elbeszéltek — hét-nyolcz évvel az esemény után — az egyes mozzanatok még ő náluk is friss emlékezetben lehettek.

Mindenek fölött tagadták azt, hogy a mozgalom mintegy meglepte s készületlenül találta az illető nyomdát. Landerer a mozgalmat intéző ifjakkal, ha egyéb úton nem, a nála megjelenő "Életképek" útján, mint e vállalat szerkesztőivel és dolgozó társaival, évek óta szorosabb viszonyban állott, s így nem lehetetlen, hogy a történetünkre nézve előleges értesítést is kapott tőlük. Gyanítható ez már abból az intézkedéséből is, mely szerint előtte való este összes munkásainak lelkére kötötte, hogy a zavaros idők mellett is reggel mindannyian helyükön legyenek, mert minden egyesre szükség lehet; s a mi az akkori nyomdai állapotoknál lényeges dolog volt, már előre nagy mennyiségű papírt is áztattak.

Reggeli nyolcz órakor csakugyan mindenki helyén volt, s az idő tíz óráig feszült várakozásban telt el. Ekkor azután, számos nemzeti színű zászlótól tarkítva, mint egy zúgó ár, közeledett az útezőn a tömeg. Landerer a személyzetének élén a nyomda bejáratánál állott, mikor Jókai, Petőfi, Vasvári, s a többi márcziusi ifjak magyar díszruhában, nemzeti színű vállszalaggal, oldalukon többnyire széles kardot viselve, a tömegből kiváltak, a nyomdába beléptek. Erőszakos elfoglalásról szó sem volt. A személyzet éljenzéssel, Landerer rövid beszéddel fogadta őket.

Mikor előadták kívánságukat, hogy a 12 pontot s a Nemzeti dalt, a "Talpra magyar"-t előleges censura nélkül akarják kinyomatni: Landerer inkább szinleg, mint komolyan, figyelemztette őket az ezzel járó felelősségre; de az ifjak azon kijelentésére, hogy minden felelősséget magukra vállalnak, minden látszólagos

MÁRCZIUS 15-IKE. — A MAGYAR SAJTÓSZABADSÁG NAPJA. (Az a két könyvsajtó, melyeken 1848 márczius 15-én a szabad sajtó első termékeit nyomtatták. Fölöttük a Szabadság jelképes alakja.)

megismerkednie, hogy tudja, melyik betű hol van, s akkor is még sokkal lassabban megy a munka, semhog abból az időből kitélnék, mely a nevezetes két nyomtatvány előállítására fordítottat. A regényes színezetnek itt ellene mond már maga a technikai nehézség.

Bizony a szedést a nyomdának öt rendes szedője, minden esetre a rendkívüli helyzetből kifolyólag, nem a rendes, gépies módon végezte, s a folytonosan behallatszó éljenzés közben először a «Talpra magyar» formája került a sajtóba, melynek első példányait riadó örömmel fogadta a tömeg.

Bár a nyomásnál a szükséges egyéneken kívül többen is szívesen segítettek volna, az előállított példánymennyiség nem volt arányban a künn levő tömeg türelmetlenségével, melynek minden egyesé birni akarta a sovárogyva várt sajtószabadság első termékét; így a «Talpra magyar» a 12 ponttal együtt a kézi sajtókból csakhamar a gyorsajtóba került, a honnan azután a szaporábban készülő példányokat a nyomda személyzete az ablakokból folyton szórta a lelkesült tömeg közé.

Az emlékezetes nap estéjén azután az összes fővárosi nyomdászok az őket oly közelről érdeklő vívmány fölötti örömlükben fátylós menetek vonultak az Úri-utcában levő «Ellenzéki Kör» helyiségébe. E nagy nap emlékét a mostani nyomdász-nemzedék is megünnepli évről-évre a nyomdászok egy része által fentartott «Szakkör»-ben, hol egy-egy tag hazafias felolvasást tart a szabad sajtó fontosságáról, vagy egyéb, az alkalomhoz illő tárgyról.

Azon nyomdászok közül, a kik a szabad sajtó első termékének előállításánál tényleg közreműködtek, tudtommal csak kettő van még életben. Az egyik *Giersch* Lajos, ki elöregedvén, jelenleg a nyomdász-egylet segélyén nyugalomban van; a másik *Prohászka* József, akkor még csak tanuló, most pedig a Franklin-nyomdának legidősebb szedője, ki a «Talpra magyar» nyomásánál egy ideig mint festék-földadó szerepelt.

A Franklin-Társulat 1873-ban megvette a régi Landerer és Heckenast-féle nyomda fölszerelését, s bírja jelenleg is e fölszerelésből a rajzban bemutatott két sajtót.

Az egyszerűbb, a zweibrückeni Dingler-féle, már a 40-es évek elején igen el volt terjedve; a másikból, a Columbian-féléből, mikor a 40-es évek közepén Landererek megszerezték, alig volt még egy-két példány egész Európában. Eredetileg a philadelphiai George Clyn-nek tulajmánya. Amerikából később áttették a gyárát Londonba, s a technikai haladás iránt rendkívül érdeklődő Landerer már onnan szerezte a magáét. Annak idején mind szerkezetre, mind külső díszre nézve valóságos remekműnek tartották. A homlokzatán levő amerikai sasról «sasos sajtó»-nak (columbian-press) nevezték. A rajzból is látható, hogy igazi szilárd angol munka. A többi kézi sajtótól abban különbözik, hogy a nyomást végző vaslap lenyomódását nem téglé-szerkezet, hanem a homlokzaton levő emeltyű eszközli.

Ez a két tisztes korú sajtó nemcsak tanúja, hanem szereplője is volt a márczius 15-iki eseményeknek; méltó tehát, hogy az ő emléköket is megörökítse utódjuk, a mai szabad sajtó.

Ács Mihály.

A sajtószabadság kivívásának két első eszközét, a «Franklin-társulat» nyomdai fölszerelése közt ma is meglevő két kézi sajtót, mint kegyeletr érdemes történelmi emléket 1848 márczius 15-dikének, lapunk művész munkatársra, *Cserna* Károly festő hí rajzában mutatjuk be olvasóinknak. A művész képen egymás mellé helyezte el a két sajtót. Az

előterben álló Columbian-féle «sasos sajtó» a díszesebb. A háttérben a Dingler-féle egyszerűbb szerkezetű és díszítési sajtó látható. A gépek képét a művész képzelete azzal élénkítette, hogy föléjük a Szabadság szárnyas nemtőjét rajzolta, jobb kezébe egy 1848 föliatrú nemzeti lobogót, baljába pedig a fölvilágosodás égő fátylóját adván; rájuk és melléjük pedig a szabad sajtó első termékeit: a nevezetes «12 pont» és a «Nemzeti dal» kinyomott példányainak halmazait helyezte el. E rajz bizonyára méltó érdeklődést fog kelteni annyival inkább, mert a rajta ábrázolt nevezetes sajtók eddig a «Franklin-Társulat» műtermein kívül merőben ismeretlenek voltak.

SZÜLETÉSEM ÉJJELÉN.

Szent Vince napja éjjelén,
Ragyogó, csillagfényes éjen,
Tudod, akkor születtem én,
Az istenháza közelében:
Fuvalom szárnyán hópalástban
Szálltam velem az angyalok
S a jégvirágok csemenyűi
Ezüstös hangon üdvözölni
Siettek, hogy már megvagyok,
Ezen a boldogságos éjen
Imádkozzál, anyám, az égből!

Mondj most is értem egy imát,
Mint akkor is, az első éjen,
Midőn mint a galamb fiát,
Szárnyad alá rejtél el engem.
Lásd, néma kinban, meg ne hallja
Nyögésem drága anyagyalom,
Vírászva nézek a nagy éjbe
És rád a csillagfényes éjbe,
Hol nincsen, ugy-e, fájdalom?
Ezen a kinos, hosszú éjen
Imádkozzál, anyám, az égből!

Élet, halál? Én nem tudom; —
Kérd azt, a mit te jobbnak ítélsz;
Nyíljék, ha kell, az égi hon,
Az «istenházában» te ott léssz!
Vagy itt maradjak még a földön,
Hol édes élni, küzdeve bár,
Mert fergetegre, izzó napra,
Csöndes, fuvalmas alkonyatra
Hű kedvesim szerelme vár.
Ó! ezen a kétséges éjen
Imádkozzál, anyám, az égből!

Beteg vagyok, nagyon beteg,
S mint téli éjszakán a csillag,
Lelkem, szivem oly reszketeg,
Ajkam panasza még se nyíllhat.
Ugy féltém őt, ki féltve engem
Elfojtja kélte sohaját;
Álmat mutatva, mégse alszik,
Zokogva, hangja mégse hallszik,
S az éjét így vírasztja át.
Ó! ezen a félelmes éjen
Imádkozzál, anyám, az égből!

Ó érte is mondj egy imát,
Ezen a csillagfényes éjen,
Ó érte, érte legkivált,
Ki ugy szeret, miként te engem.
Fuvalom szárnyán visszaszállni
Az égbe lellem nem remeg,
Csak őt, ki itt maradna árván,
Boldog találkozásra várván,
Addig az Isten védje meg.
Édes anyám, Szent Vince éjen
Imádkozzál értünk az égből.

Fejes István.

NEM ROSKADTAK LE NEHÉZ KERESZTJÖK ALATT, MERT KÖLCSONÖSEN TAMOGATTÁK EGYMÁST.

(Folytatás.)

Rajz: a régi alföldi életből.

Úri nemzetségből származott Mariska. Kopányi nótárius olyan jó ember volt, mint a falat kenyér, szeretete is azt az egész falu népe; nagyon hozzá illett a szép felesége, még az epéje se volt ennek keserű; szépségénél nagyobb volt a szelidsége, még annál is nagyobb a jószívűsége. Nagyon összeillett ez az egy pár ember. Isten is egymásnak teremtette őket. De meg is becsülték, szerették is egymást, szép életet éltek.

Gyermekeik is jók voltak egytől egyig. Olyan szépek voltak, mint egy-egy virágzál, oly egészségesek volt mindenik, mint a makk, meg olyan eleven, mint a vízben a hal; játszottak, ugráltak, mint a szopós barány, csegett kaczagásuk, mint a gerliczé. Szerette nagyon, de soh' se kényeztette e szép gyermekeket sem apjuk, sem anyjuk, soh' se köztököttek, szófogadók voltak, úri létökre a nálok idősebbet meg tudták becsülni, bármilyen szegény volt, ha cselédjük volt is. Boldog az a szegény, a ki ilyen házhoz kerülhet cselédnek.

Hozzájuk vezérelt a jó Isten engem gyenge leány koromban, ott szolgáltam soká. El is kezdtek már beszélni a nálam fiatalabb lányok: «Vonna Erzsókot a nótárius kutyája eszi meg,* pártája a fejéhez szárad. Kapnak a legények a nyíló virágon; de ha hervad, fonnyad, ott hagyják az ágon!»

Kértek pedig engem jó szolgálóknak, még nem is egy, kettő; de sehogy se tudtam megválni a háztól, melyben oly sokáig oly boldogan éltem, melyben agrórszakadt lételem magamat szépen felruháztam, melyben oly jól bántak velem, oly sok jóra tanítottak.

Vidáman sütött a nap arra a házra, de elkövetkezett egyszer éjszakája, sötét zivataros hosszú éjszakája. Feljött még egy párszor napja, szépen fényelt; de újra sötét lett. S hogy vihetett volna engem rá a lélek, hogy akkor hagyjam el a jöltevéimet, mikor hűségemre nagyon rászorultak!

Mikor 13 éves volt Mariska, beted magával volt már nótárius uram, Mariskán kívül volt két fia, két lánya. Mariska volt a legidősebb, ölbéli volt még az utolsó.

Karácsonykor olyan egészséges volt még mindenik, mint a makk, látni is öröm volt, miként gyönyörködötté gazdám, gazdaasszonyom a szép esemetekben.

Ünnep első napján délelőtt, délután a templomban voltunk, ünnep második napján meg vacsorát adtunk. Sok szép vendégünk volt. Ott volt a volt ispán, meg a felesége, az öreg Pap Mihály úr feleségestül, meg Kertmegi Mária megalapító felesége.

Erre megjegyzé az egyik puttonkos, Gyarak, a ki épen akkor bontotta fel a sajtóoldát:
— A még csak kettő volt, Erzsók! Hiszen a volt ispán, az öreg Pap Mihály, Kertmegi Mária meg annak felesége.

— A maga dolgáého lásson kend, Gyarak! Nem kendnek beszélek, — főmredt rá Vonna. — Nem tegnap volt már az. Aztán meg azóta, hej de nagyon sokon mentem én keresztül. A ki akkor ott volt, abból már sok meghalt, hát mindnek a neve nem juthat eszembe; nem káptalan a sok bajú asszony feje.

Nem szólott bele többet Gyarak, a sajtó pad végén szótlan pipázgatva, érdeklődéssel hallgatta Vonzát.

Vonna folytatta:
— Elég az hozzá, hogy sok szép vendégünk volt, meg gazdag vacsora. A sok jó peosenye, a sok szép sütemény, boros üveg, pohár, szép porcellán edény ellepte egészen a kihűzött asztalt. Ünnep köszönteni eljött a cigány is, húzott egy két nótát, de nem kerekedtek tánczra a vendégek, a nélkül is tud az úri nép mulatni, szép barátkozással.

De én alig vártam, hogy a kis Mariska a

* Az olyan cselédre szokták ezt mondani, a ki nagyon sokáig szolgál egy gazdát.

tiszta edényért a konyhára jöjjen, derekát átfogtam, tánczra perditettem.

Hírá később, utána jött az édes anyja, s mosolyogva mondá: «Nézz meg az ember! Kitárta a szoba ajtaját. A vendég az ajtóba jött mind s kiáltotta: «Vivat!»

— Menjetekek fiaim! — mondta az én gazdám, — kedve kerekedett Erzsók néneiteknek, mind megtánczoltát most.

Nagy örömmel jött az apróság, én pedig megforgattam mindet. A legkisebbik már aludt a bőlesőben, de ez is felébredt a muzsikaszóra, s a vivatózásra. Beszaladtam érte, fölvettem ölembe s tánczoltattam vele a szobában addig, míg elszenderedett.

Nótárius uram a labjiba zsebéből kivett egy szép fényes huszást. «Nesze, Erzsók! pántlikára való.»

Nagy szomorúságot hozott ránk az új év. A nagyobbik fiú az ő év estéjén nyugósködni kezdett, sohse szokott pedig. Keveset alhattunk tőle akkor éjjel. Másnap se kelhetett ki szegény az ágyból. Nótárius uram elhozatta azonnal az öreg Paczeket, a ladányi doktort. — No, de mit beszélek? Ifjú volt az akkor, de azért azt mondták, hogy a berényinél többet tud az sokkal. Orvosságot írt ez, a beteg gyereket elkülönítette, ragadósnak mondá annak nyavalyáját.

Nótárius uram volt a többi gyerekekkel a tiszta szobában, nótáriusné asszony meg a beteg mellett. Én hordtam Berényből a sok orvosságot, kétszer is megírtam a patikát egy nap; még az is megessett, hogy éjszaka kellett Berényt megszabadnom, mindig futva jártam.

Mariskára szorult a háznak a gondja. Mariska készített ebédet, vacsorát, tőlem küldözé be az anyjának; mert az nem mehetett a háznépe közé; még én se mehettem; mert éjszaka én is egy szobában háltam a szegény beteggel, s ha rá tudtam volna a gazdasszonyomat, hogy kissé ledőljön, fel-felváltottam őt. De keveset aludt a szegény asszony, s azt is nyugtalanul.

Minden nap kétszer jött el hozzánk a doktor. Negyedik nap már a legkisebb gyermekeket is a mi szobánkba hozták, mert azon is kiűtött már a baj.

Tizenharmad napon meghalt a kicsike. A temetőbe nem kísérte ki anyja, attól félt, meghalt a másik, meg odajár, ennek óhajította enyhíteni kínját. Meghalt ez is, még az nap naplementkor. Másnap temették el kis testvére mellé.

Asszonyom a két sirt közé odarogyott. Mikor fölemeltük, kezét összetéve rimázkodott, hogy ne hurcoljuk el onnan, temessük el őt is két gyermeke közé.

Nagyon megijedtünk, hogy megzavarodott.
— Lelkem! három élő gyermekünk maradt még. Ezekért kell élnünk, — mondotta szeliden, keblére ölelve az asszonyt a férje.

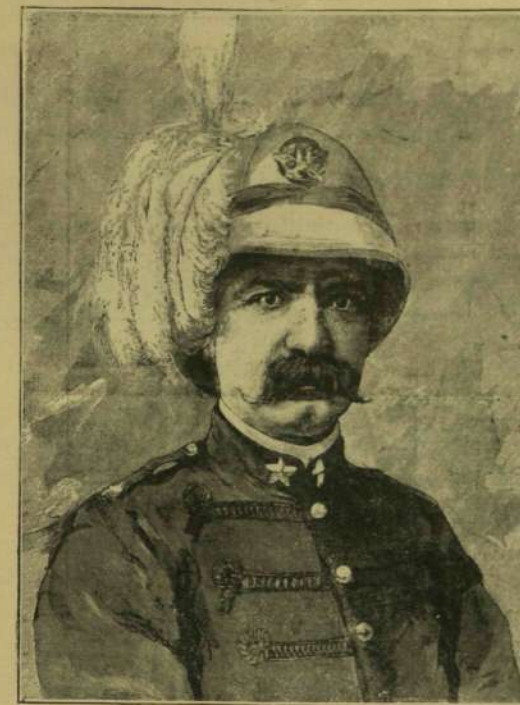
Mintha kieserélték volna ezt az asszonyt.
— Bocssás meg énnekem, Istenem! — sohajtá. — Vétkeztem ellened, szent akaratomba nem nyugodván bele. Ne büntess meg érte! Azt a három élő tartsd meg nekünk! engedd: nevelhessük őket a te félelmekben! Bocssás meg, Istenem, irlgalom Istenem!

Hogy haza érkezünk, asszonyom azt mondá: «A cseléd-szobában maradok Erzsókkal addig, míg a doktor bátran bebocsáthat gyermekeim közé, imádkozva értök, nyugodtan bevárom, míg láthatom őket.»

Úgy is lett. Soha se jött ki zúgolódó szó többé a száján, ki-kigördült ugyan a köny a szeméből, de erőt bírt venni magán, felsehajtván: «Istenem, legyen meg a te akarod!»
Esténként, mikor már a szobában gyertya égett, a firhangon egy-egy kis rést hagyott mindig nótárius úr. Ezen a kis részen el-elnézgette az én jó asszonyom férjét s gyermekeit. Némelykor oda hitt: «Nézz be te is, Erzsók! Nincsen semmi bajuk; az irlgalmas Isten őriző pástoruk. — Áldott legyen, Uram, te szent akarod!»

Mikor hetedik napon azt mondta a doktor: bátran bemehetnek a gyermekek közé, kezét összetéve sohajtá asszonyom: «Áldalak Istenem, könyörülj Isten! Ezerszer áldalak!» — Ezzel szaladva ment. — «Gyere te is Erzsók! — mondá, — te is együtt szenvedél mi velünk. Örülj velünk te is, mikor örvendezünk.»

Hogy aztán mi történt, ily tudatlan asszony soha se tudná azt szóval kibeszélni, — lehet-

BALDISSERA TÁBORNOK, ERITREA ÚJ KORMÁNYZÓJA.

lenség az. Örömlükben sirtunk, egymásra borultunk, egymás kérdésére még nem is feleltünk, már más kérdést tettünk, valamennyien mind egyszerre beszélünk. Így ment ez sokáig, míg a nagy örömből ki nem jözanodtunk. Soha se láttam én még olyan örömet, nem örültem még úgy, nem is örülhetek, soha, soha, soha teljes életemben.

Megpihent egy kissé Vonna, s fejét megmegozólvá, felsohajtott még egy párszor: «soha, soha, soha!» Azután folytatta.

Röviden elmondom, hogy ebben az évben, meg a másodikban is, az ősz beálltaig, semmi bajunk sem volt, elhittünk vidáman. Hanem szüret után ágyba esett mind a három gyermek. Mariska vasárnap, a legkisebb kedden, szombati napon már feküdt mind a három. A második héten Mariska fellábadt, ki is kelt az ágyból; hanem a harmadik hét elején meghalt az egyik betegünk, utána egy héttel már a temetőben pihent a másik is.

Nótárius uram sirt, kivált ha egyedül volt, hanem asszonyom, láttunkra legalább keveset könyeztet, megnyugodtnak látszott, fölvetve szemét az égre, könyörgött: «Én édes Istenem, mennyei jó Átyám! tartsd meg ezt az egyet!»

Azt gondoltam: talán kiapadt a könyve, pedig dehogy apadt. Reggel ágyvetéskor párnáját a könyvtől átázva találtam.
«Egy szót se szólj — mondá — Erzsók senkinek se! Ne tudja az uram, ne tudja a lányom, hogy mennyit szenvedek, így talán szegények könnyebben viselik az iszonyú csapást.»

Sokszor intett erre, pedig a nélkül is dehogy szóltam volna, hiszen én magam is titkon sírdogáltam.

Napról-napra gyengült az én jó asszonyom, idején lefeküdt, s csak későre kelt föl, szédelegve járkált. Kérdezgette férjét: «Kedves Uram! hogy van?» Ez azt válaszolta: «Jól, édes galambom!» Kérte Mariskától: «Édes kis leányom! nincsen valami bajod?» «Nincsen, édes anyám!» Ezt felelte mindig. «Én se vagyok rossz!» Ezt taggatta őket.

Hej, pedig egyik sem mondott ám igazat, s jól tudta mindenik, hogy csak biztató szót ad neki a másik. Mentse meg az Isten még a jó pogányt is olyan szenvedéstől, a milyen ezeknek a lelket emészté! Tudom én magamról, mit szenvedtek azok.

Hetenként el-eljött a doktor Ladányból, de csak néha-néha írt fel orvosságot. Megkérte a gazdám: gyakrabban jöjjen el, küld ő érte kocsit, ha kell minden nap is. «Nem szükség, — mondta a doktor, — az orvosság nem segít itt annyit, mint a nyugodalom; az idő az orvos az ilyen bajokban.»

Egyszer így szólt hozzám az én jó asszonyom: «Nem viszem sokáig; érzem, hogy az Isten megszabadit engem. Nem is irtódom a megváltó haláltól. Az emészt egyedül, hogy mi lesz azokból, a kiket itt hagyok?! Arra kérélek, Erzsók! szolgálj még egy évig e szomorú háznál, vigasztalásd őket, senkibe se bíznak ezek

úgy, mint benned. De még azután is, ha tőlök megválsz is, meg-megfordulj nálók!»

Szólni nem tudtam, sírásra fakadtam.
«Ne sírj, Erzsók! — mondá, — ne is igéjri semmit; a lelkedbe látok, tudom, hogy hű leszel az én Mariskámhoz. Áldjon meg az Isten!»
A mint tavaszodott, napról-napra gyengült szegény jó asszonyom. Virágvasárnapján már ki is volt terítve. Mikor eltemettük, a ki a gazdára és Mariskára nézett, megessett a lelke, nem maradt szárazon egyetlen egy szem se.

Mikor ezt kimondta Vonna, az ő szemét is elborította a köny, s fuldokló zokogás után síró hangon folytatta:

Síralombházává változott a házuk; csak úgy szédelegettünk, mint a tébolyodott. Gazdám, ha haza jött a helységházától, mindig azt kérdezte: «Mit csinál, Mariska?» Dehogy mondtam volna meg, hogy odabent sír; csak annyit feleltem: «Most ment be csak épen.»

Mariska kiszaladt az apja hangjára, a kezére borult, esőkolta sokáig. Apja fölemelte a Mariska fejét, homlokon esőkolta. Eljédt, meglátván, hogy a lánya szeme véres a sírástól. «Maradj kint, Mariskám!» mondá. Maga bement, az asztalra borult, ott sirt. De hiába bűjt el, csak kihallott hozzájuk zokogása. Mariska ilyenkor lerogyott egy székre, én meg kiszaladtam. Mikor aztán ott kinn kiserittem magamat, vagy egy veder vizet, vagy egy-két darab fát vittem be, mintha csak azért mentem volna. Elmordultam aztán: «Lányasszony, mi már ez? örökös sírása megöli az apját». Azután a szegény gazdámra támadtam: «Nótárius uram is, férfiu létére sokkal jobban tenné, ha nem sírdogálna, nem adna rossz példát gyenge gyermekeknek.»

Így vigasztalgtam a buta eszemmel szegényeket, pedig fájt a lelkeim értök; de mégis egyik sem haragudott meg rám; pedig meg akartam őket haragítani. Hiszen jobb lett volna, haragudtak volna, a szolgálókat lefelfozták volna, keserűségéről felejtkeztek volna.

Azt mondják, az idő a legnagyobb orvos. Apródonként megszűnt az örökös sírás minálunk is, jobban a dolgunkhoz láttunk. Kellett is, fel volt már fordúlva a házuk.

Minden nap serényebb lett kis gazdasszonyom. Ki-kiseritá magát lefekvéskor, éjjel, de reggeltől estig mindig dologban volt. Nótárius urannak is megjött a szava, néha-néha nekem egyet-mást parancsolt, Mariskájával meg el-elbeszélgetett. Egyikünk se volt már oly kétségbeesett.

Egyszer azt mondta nótárius uram Mariskának: «Azt gondoltam, kis lányom! jó lenne magunkhoz fogadni kosztra a rektort; kettőnk közt meg-megszakad a beszélgetés fonala. Ha ebéd és vacsora alatt egy harmadik lenne velünk: nem lenne talán oly szomoró életünk. Nem lesz-e terhedre, ha ide fogadom?» — Nem! inkább örülnék, látva, hogy atyámra jól hat társasága.»

Magokhoz fogadták hát kosztra a rektort. Húsz-huszonkét éves csinós ifjú volt ez, szelid, tisztességes magaviseletű. Még én is örültem, hogy ebéd, vacsora alatt folytonosan ment a beszélgetés nótárius uram, meg rektor uram között. Később néha-néha a kis gazdasszonyom is bele-beleszólt a beszélgetésbe. Ott maradt a rektor étkezés után is egy-egy órahosszat, későbbben tovább is.

Ezután már nem volt olyan nagyon levert se nótárius uram, se szegény Mariska. Eltűnt a sápadtság Mariska arczáról, pirosodni kezdett, addig bágyadt szeme elevenebbé lett.

(Folytatása következik.)

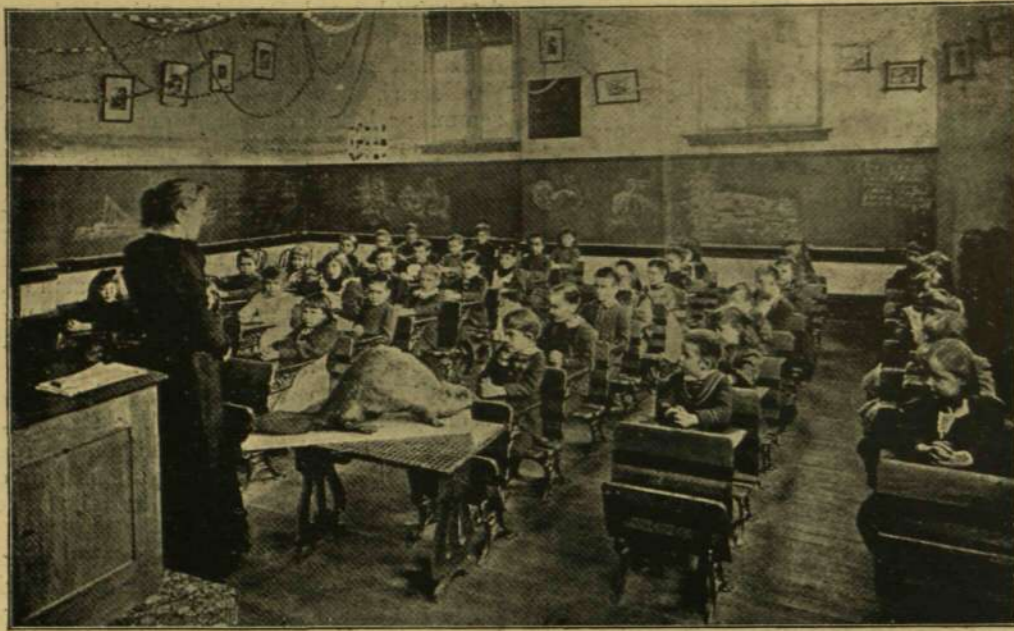
BALDISSERA ANTAL TÁBORNOK,

ERITREA ÚJ POLGÁRI ÉS KATONAI KORMÁNYZÓJA.

Az olaszok afrikai hadjáratainak előbbi fővezére, *Baratieri*, minden várakozás ellenére annyira tehetetlennek bizonyult, hogy az olasz kormány kénytelen volt őt állásáról elmozdítani s helyette *Baldissera* tábornokot nevezte ki az Abessziniával határos Eritrea olasz garnyat polgári és katonai kormányzójává.

Baldissera a múlt febr. 29-én érkezett meg Afrikába s másnap, márcz. 1-sején már arról

* Abban az időben az alföldi nagyobb ref. egyházak végzett theologusokat vittek Debreczenből 3 évi időszakra rektorok, nagyobb fűk tanítójának.

ELEMI ISKOLA BOSTONBAN: I-SŐ OSZTÁLY.

kellett értesülnie, hogy elődje, Baratieri, Aduánál a sokkal számosabb ellenséggel megütközött és iszonyú vereséget szenvedett. E miatt az a föladata is lett Baldisserának, hogy az olasz kormány rendeletére Baratierit s vele együtt Ellena, Valenzano ezredest és összes tisztjeiket elfogassa s haladéktalanul Rómába küldje, hol hadi törvényszék elé állítják valamennyit.

Baldissera előtt nem ismeretlen Afrika s különösen az afrikai olasz gyarmat. 1887-ben már előkelő szerepben működött ott s igen kiváló jeleit adta úgy katonai, mint szervező képességének. Minthogy azonban a gyarmatban követendő politikára nézve nem értett egyet Crispivel, visszahívták s azóta otthon folytatta katonai pályáját.

Baldissera egy volt osztrák vámhivatalnoknak a fia. Udinéban született, mikor felső Olaszország még osztrák tartomány volt. Állítólag az udinei érsek az útezőn találta mint kitett csecsemőt s aztán föl is neveltette. Mint tehetséges serdülőt Ferenc József király pártfogásába ajánlotta, a ki saját költségén katonatiszté képezte. Az 1859-iki és 1866-iki hadjáratokban mint huszártiszt vett részt s főleg Königrätznél anynyira kitüntette magát, hogy vitézségi érdmet nyert. Custozánál is oly vitézül harcolt, mint vezérkari kapitány, mostani hazája ellen, hogy királyi elismerésben részesült. Az olasz hadjárat bevégeztével szükebb hazája, a velencei tartomány, Ausztriától elszakítva, Olaszországhoz csatoltatván vissza, Baldissera katonai rangjának megtartásával az olasz hadseregbe lépett, hol a tisztikar eleintén nagyon üldözte, hogy előbb osztrák tiszt volt; midőn azonban e miatt több párbajt győztesen vívott, megváltozott irányta tisztársainak magatartása; később pedig szilárd jellemével, nagy katonai képzettségével és

sokszor bebizonyított hazafiságával oly tiszteltté tette a nevét, hogy fokról-fokra haladván, ma az olasz hadseregnek egyik legkiválóbb tábornoka.

TESTGYAKORLÁS: GYAKORLATOK VASGOLYÓKKAL.

Eritreai kormányzóvá történt kinevezését azzal a nyilatkozattal fogadta el, hogy kész elmenni Afrikába, mert meg van győződve arról, hogy Olaszországnak Eritrea gyarmatra szüksége van, és a hatalma sem hiányzik hozzá, hogy azt

minden körülmények közt megtarthassa, sőt gyarapíthassa is. „Ismerem Afrikát és a reám váró föladatot; épen azért kész vagyok az abszintiai harcztört minden veszedelmeivel átvenni.” E szavakkal búcsúzott el barátaitól.

Majd megválik, elg lesz-e ez az ismeret és az önbizalom, hogy a derék tábornok helyrehozza azt, a mit Baratieri elrontott.

A NŐOKTATÁS AZ ÉJTSZAK-AMERIKAI EGYESÜLT-ÁLLAMOKBAN.

A «Szabad Lyceum» által február 17. és 26-án rendezett felolvasásokból.

Tudva van, hogy a nők oktatása az összes művelt országok között egyikben sem fejlődött még ki annyira, mint az éjszak-amerikai Egyesült-Államokban s különösen a nők magasabb oktatására nézve az Egyesült-Államok nőoktatása példátul szolgálhat az egész világnak.

Az európai műveltségnek sajátságos elmaradottsága az, hogy a női tehetséget még mindig a férfiénál alsóbb rendűnek véli, szűk térre korlátozza, s Amerikának a nők szellemi fölszabadítása terén tett óriási haladását oly lassú léptekkel követi, hogy ki tudja, mennyi idő fog még eltelni, míg Európa művelt népei a szellemi téren oly egyenlőséget biztosítanak a nőknek, a melyet azok az Egyesült-Államokban már évtizedek óta élveznek?

szinén fölve, tehát a valóságot ábrázoló képekkel is kívánom világosítani.

Első képeink egy *bostoni* elemi iskola két tantermét mutatja be, melyekben, mint a növénydekről látható, szintén a vegyes oktatás divik. Mint a képek mutatják, a fiú- és leánytanulók nincsenek egymástól csoportok szerint különválasztva, hanem vegyesen ülnek. A középiskolák felsőbb osztályaiban azonban szokásos, hogy a lányok az első padokban ülnek, a fiúk pedig a hátsóbb padokban foglalnak helyet.

Az amerikai iskolákban nem láthatók a nálunk szokásos hosszú, vagy kettős ülésű padok, hanem — mint képünk is mutatja — minden tanulóknak külön széke van külön kis asztalkával. Ez a berendezés az iskolai fegyelem és rend érdekében föltötte czélszerű, mivel a tanulók így egymástól távolabb ülven, egymással nem oly könnyen érintkezhetnek s beszélgethetnek.

Képeinkről az is kitűnik, hogy a különüléssel párhuzamosan sincs zsúfoltság, mert a tanteremek tágasak és rendezesen csak kevés számú tanuló van bennök elhelyezve. Ezt az amerikaiak igen fontos dolognak tartják; ezért nagy népességi osztályok sehol sem láthatók. Az iskolákra büszke nagy városokban, pl. Bostonban, a legalsó elemi osztályokban is — mint képünkön is látható — a hatszobos padrendszer uralkodik, vagyis egy-egy tanteremben legfeljebb csak 36 tanuló lehet. Természetes, hogy a tanulók így kevés száma

ELEMI ISKOLA BOSTONBAN: II-İK OSZTÁLY.

kon, vagy az iskolaépület egyéb részeiben mindig oly illedelmes magaviseletet, csendet és rendet s a leczkék iránti komoly figyelmet tapasztaltam, melyet nem győztem eléggé csodálni s

azonban serkenti a becsvágyukat s ösztönzi őket hogy a tanulásban a lányok mellett el ne maradjanak. De jó hatása van e nevelésrendszernek a lányokra is, mert azok meg a fiúk jelenlétében bátrabbakká, önállóbbakká nevelkednek, jellemük is szilárdul s a fiúkkal való verseny kétségtelenül elősegíti szellemi képességeiknek is tökéletesebb kifejlődését. S erkölcsi tekintetben is csak a legjobb hatása tapasztalható e rendszernek mind a két nembeli tanulóra nézve. A kora gyermekkortól kezdett folytonos együttlét következtében a fiú és leánytanulók annyira megszokják egymást, hogy mintegy testvérek gyanánt növekednek fel egymás mellett. Az amerikai gyermekeknél az a túlságzott képzelődés, mely a külön választott nevelés következtében szokott leginkább kifejlődni s mely az önmérséklésnek s a szilárd jellemnek a legnagyobb veszedelme, a vegyes oktatás mellett teljesen ismeretlen.

A tanulás eredményét illetően az amerikaiak tapasztalása azt bizonyítja, hogy a lányok átlagosan véve ugyanolyan szellemi munkára képesek, mint a fiúk s ugyanazt az eredményt képesek elérni, vagyis elmetehetség dolgában a közepes tehetségű fiúknál nem állnak alantabb. Vannak azonban a lányok között is kitűnő tehetségek, még pedig legalább is oly számban, mint a fiúk között, s ezek a legkiválóbb fiúkkal minden tantárgyban egyenlően kiállják a versenyt.

Különös gondot fordítanak az amerikai iskolában a tanulók egészségének ápolására. Az iskolaépületekben általános a központi fűtés, mely a tantermeknek s folyosóknak egyenlő melegét biztosítja; a levegő folytonos fel-frissítéséről pedig alkalmas szellőző készülékekkel gondoskodnak.

TESTGYAKORLÁS: GYAKORLATOK VASGOLYÓKKAL.

nemcsak a tanítás eredményének válik javára, hanem a tanulók egészségére nézve is kiválóan tüdősz.

A tanítást az amerikai elemi iskolákban legnagyobb részt *nőtanulók* teljesítik, sőt a középiskolákban (*high school*) is tetemes számú egyetemi szakképzettséggel bíró nőtanár van alkalmazva. Az Egyesült-Államok elemi és középiskoláiban a nőtanítók száma átlag 68%, s külön az egyes államokban ez az átlagos szám néha rendkívül magasra rüg; így pl. Massachusetts államban az összes tanítók 95%-a nő, s így ez államban a tanítás majdnem egészen nők kezében van. A nőtanítóknak ez a nagy száma azonban korántsem onnan van, mintha a nők túlságosan tödülnek a tanítói pályára, hanem csak annak a körülménynek az eredménye, hogy az Egyesült-Államokban férfiak a kevéssé jutalmazó tanítói pályától általában vonakodnak s inkább egyéb, jobban fizető pályákra lépnek, melyekben ott még ez idő szerint eléggé válogathatnak. El van azonban ismerve, hogy az amerikai nőtanítók működése lelkiismeretesség, szakavatottság és tanítói ügyesség tekintetében tökéletesen kielégítő, nevelői hatásuk pedig, épen a vegyes oktatású iskolákban nélkülözhetetlen.

Milyen tehát a rend és fegyelem s a tanulók magaviselete ezekben a vegyes oktatású iskolákban? Erre a kérdésre több száz ilyen iskolában tett látogatásaim alapján csak azt válaszolhatom, hogy én úgy a tantermekben a leczkék alatt, mint az órák közti szünetekben a folyosó-

hazai tanulóinknak e tulajdonságokban való meglehetősen fogyatékoságára emlékezve, nem győztem irigyelni. A vegyes oktatás mérsékli a fiúk természeti nyereségét s mintegy szelidebbé, gyöngédebbé teszi őket; másrészt

TESTGYAKORLÁS: SZABADGYAKORLATOK.

A NŐOKTATÁS AZ ÉJTSZAK-AMERIKAI EGYESÜLT-ÁLLAMOKBAN.

TANULÓK AZ OHIO-ÁLLAMI EGYETEM KHEMIAI TANTERMÉBEN.

A test-edzésére szolgálak a jól berendezett tornatermek s még inkább a szabadban tartott játékok, melyekben a fiú és lánytanulók egyenlő buzgósággal szottak részt venni.

A tanításnál nagyon óvakodnak az amerikai tanítók, hogy hosszú lezkekkel ne untassák s ne terheljék túlságosan a tanulókat se testileg, se szellemileg; ezért az egy-egy tárgygyal foglalkozó lezkek rendszeren rövidiek, 20—30 perzig tartók; azután megint más tárggyal frissítik fel az elmét. Ugyanazt a tantárgyat napjában inkább többször veszik elő. Továbbá az is szokás, hogy napjában bizonyos időközökben 2—3-szor is megszaktikják a lezkeket, s olyankor a tanulók helyeikről felállva, magában a tanteremben 3—5 perzig tartó különféle mozgási, testtartási és lélegzési gyakorlatokat végeznek. Ilyen u. n. szabadgyakorlatokat ábrázoló lapunk hasábjain között négy képnk, melyek közül a vasbotokkal és vasgolyókkal végzett gyakorlatok különösen kedveltek, s azok, úgy a helyes testtartásra, mint a test edzésére, erősítésére igen jó hatással vannak.

Az amerikai felsőbb tanintézeteken, nevezetesen a kollégiumokban (college) és egyetemeken (university) általában szintén a vegyes oktatás van szokásban s a vegyes oktatásnak azokban is ugyanazon jó tulajdonságai tapasztalhatók, mint az elemi és középiskolákban. Mikor egy izben egy jeles amerikai tanférfiú az Antioch-kollégiumon, Ohio államban, a vegyes oktatás rendszerét tanulmányozta, az ottani kollégiumbeli fiatal emberek udvarias és nemes modorától annyira el volt ragadtatva, hogy azt mondta: «e kollégiumban érdemelték meg először a fiatal emberek a valódi gentleman nevet».

Egyik képnkön az Ohio-állami egyetem khemiai tantermét látjuk ábrázolva, melyben a nótanulók az első szépsorokat foglalják el, míg a férfitanulók hátrább ülnek. Másik képnk meg a Fort-Collinsban levő Colorado állami gazdasági akadémia állattani tantermét mutatja be, midőn a férfi és nótanulók épen a kiosztott anatómiai tárggyakat tanulmányozzák. Végül utolsó két képnk két felsőbb tanintézet könyvtárának olvasótermét mutatja be, a bennük szorgalmasan olvasgató fiú és nótanulókkal. Az utolsó képen látható nótanuló fején a négy-szögletes ú. n. oxfordi sipka van, a mi annak a jele, hogy ő vizsgálati alapján a francia egyetemeken szokásos baccalauréat címmel egy-értékű bachelor czímet megkapta s a sapkát ennek jelöléséül viselni.

Ma már nincs Amerikában egyetlen tudományos pálya sem, melyre a nők nem találhatnának alkalmat tetszésük szerint való kiképzetésükre, s alig is van ma már oly tudományos pálya, melyen Amerikában nők meg nem kísérlették volna erejükkel. S a tapasztalás ez irányban azt bizonyítja, hogy a nők tehetőségét a férfi tehetőséggel bármely tudományos pályán megbírja a verseny; habár, nem lehet tagadni, minőségű különbség mégis van a két nem szellemi tehetősége között, de mennyiségi különbség, hogy t. i. a nő nem birna épen annyi szel-

lemi munkát végezni s épen annyi ismeretet elsajátítani, mint a férfi, — ez nem tapasztalható.

S egyáltalában nem ártalmas a szellemi foglalkozás a nők egészségének sem, mert, az amerikai statisztikai adatok szerint a betegség miatt történt iskolamulasztás a lányoknál sem az alsóbb, sem a felsőbb tanintézeteken nem nagyobb, mint a fiúknál. Sőt elismert tény, hogy a lányok a pontos iskolalátogatás dolgában még lelkiismeretesebbek, mint a fiúk, s apróbb betegségek korántsem tartják őket odahaza.

Mind ezeknek a tényeknek az igazságát körülbelül már sejtik Európában is, de van még egy nagy bökkenő, mely miatt Európában még félnek a nők szellemi egyenlőségét meghonosítani. Attól tartanak ugyanis, hogy az megrontaná a nőiességet s elvonná a nőket a családtól, a szellemi pályákra terelné őket és ott erős versenyre kelnének a férfakkal, és ez súlyos nemzetgazdasági bajokat vonna maga után.

Ezen állítások azonban az amerikai tapasztalatok szerint nem bírnak elégséges alappal; részben hagyományos elfogultságból, részben okatlan féltékenységből erednek.

Az emberi természetet nosztalgiával ismeri az, aki elhinni képes, hogy a nő szellemi képességeinek fejlesztését megronthatná benne természeti alkotásának virágát: a nőiességet; mert ezt és a családi életre való hajlamot soha semmiféle tanulás és szellemi munka nem fogja kiirtani a nőkből. Az ő vágyaiknak végzetelja örökké a családi élet fog maradni. Legfeljebb annyi lehetséges, hogy a tanult nők, mivel szükség esetén maguk is képesek magukat fenntartani, nem fognak kénytelenségből férjhez menni, — a mi most a nőknek mai helyzet mellett oly gyakran történik, — hanem lehetőleg megvalogatják iövendöbelijüket, s ahhoz mennek feleségül, a kiben boldogságuknak biztosítékait feltalálni vélik, s nem fogják okatlanul a boldogtalan életű családok számát szaporítani, melyek nemzetgazdasági becse ügyis kétséges.

Az egyetemet végzett amerikai nők közül átlag csak 50% megy férjhez, de, úgy mondják, ezen házasságok között aztán a válás csak rendkívül ritkán fordul elő. Egy amerikai író szerint: «az egyetemet végzett nőkkel kötött szerencsétlen házasság tényleg ismeretlen». Azonfelül a tanult nő sokféleképen hasznára válik családjának, mert gyermekeit jobban képes ápolni; oktatja, tanítja őket; férjének pedig minden szellemi foglalkozását megérteni s abba behatolni képes s ezáltal neki nagy segítségére is válhatik. Elfoglaltatlannál itélve, csak a tanult nő lehet valóban egyenlő rangú társa férjének. Az, a ki férjénél alacsonyabb szellemi képességgel bír, a családban többé-kevésbé mindig alárendelt helyzetben marad.

Végül, az amerikai tapasztalatok — legalább eddigéig — azt mutatják, hogy a nők szellemi egyenlőségét következében nem kell attól sem tartani, hogy a nőknek valamely tudományos pályára való tödulása, az arra való szakerők túlságos elszaporodását idézné elő s a férfiakat

onnét leszorítaná. A nők természeti hajlamaik s rátermettségük szerint minden pályán a legcélszerűbben fogják szabályozni a nekik való szerepeket, s a mely pálya hajlamaikkal és természeti alkotásukkal nem egyezik, attól ők bizonyára mindig tartózkodni fognak. Eddigéig Amerikában még az orvosi pályán sem visznek a nők nagy szerepet, pedig ott már 1848 óta megindult a nőorvosok képzése s erre a pályára ösztönzik őket legjobban. A nőorvosok száma az Egyesült-Államok egész területén még alig haladja meg az ezret s ez a szám nem is lát-szik gyorsan szaporodni. Következésképen tehát nem mondható túlzásnak, ha azt állítjuk, hogy a női tehetőséget a szellemi pályák bármelyikéről eltítani nemcsak fölösleges és korunk szabadelvű irányával meg nem egyező alaptalan elfogultság, hanem a férfiak részéről valószínű önzés, mi az erősebb nemhez a gyöngébb nemmel szemben egyáltalában nem méltó.

Krécsy Béla.

AZ UTOLSÓ ÁGYÚ-HARCZ 1849-BEN.

Minden kornak megvan a maga járványa, melyért ha nem itélik is el az embert, legalább is kigúnnyolják. Ennek a XIX. századnak jellege a jubilálás. Jubilál a hivatalnok, a ki 15, vagy 25 esztendő töltött hivatalában. Jubilál a tanító, hogy ő már 25 évtől fogva nyeli az iskolaport. Jubilál az én endrédi komám is, hogy ő most múlt el 50 esztendő nap. Az én életemben is van egy jubileumra méltó epizód. Nem sokára 50 esztendeje lesz annak, hogy a forradalom utolsó ágyú-harcza elnémult; azóta legfeljebb egy-egy főherczegnek vagy főherczegnőnek a születését jelzette vagy 100, vagy 25 ágyúdögés a szerint, a mint fiú vagy leány volt az újszülött.

Az az utolsó ágyú-harcz, melyről én most meg akarok emlékezni, Ó-Szöny határában, a szőlők és a Duna közt zajlott le, s azután be is rekesztette a forradalmat.

A komáromi várórség Balla és Sebő Antal főhadnagy barátainkat küldötte ki, hogy győződjenek meg, igaz-e, hogy a pétervárdi várórség is megadta magát. Hát biz ez igaz volt. A komáromi várban is el volt már mindenki készülve a halálánál is félelmebb csapásra, a fegyverletételre. A várórség értekezletet tartott; Klapka hivta össze. Minden zászlóalj küldött az értekezletre egy pár tisztet. Klapka előadta, hogy ha volna is mit ennünk, ha volna is hadi készletünk, de nincs orvosság; ennek híjával pedig háborút folytatni józanon nem lehet; ennél fogva ő tisztességes föltételek mellett a várat feladja. «Inkább meghalunk!» — tört ki az ifjúság zúgó moraja. Lendvai Marcz, egy gyermek ifjú hadnagy elragadó beszédet mondott. Azt mondta, hogy törjünk keresztül az ostromzáron és vonuljunk a Bakonyba, aztán onnét folytassuk az ellenállást és verjük ki a muszkát is, az osztrákokat is országunkból. Mintha most is látnám Klapkát, a mint gúnymosolyal ezt felelte a nagy bévvel elhangoztatott szónoklatra: «I' will ka' Leonidas spielen!»

Zászlóalj, a 37-ik zászlóalj, ekkor Ó-Szönyben volt előrsőn. Mi tiszték, a Zichy-féle földszintes kastélyban laktunk. Szegyenlem is elmondani, mi bizony kártyázgattunk. Délután 3 óra felé valami 15—20 lovas jött a kastély eleibe; őrnagyunkat hívták. Az őrnagy, szokása szerint, távol volt s nekem, ki akkor adjutáns voltam, kellett az urakat kalamazolnom.

Kosztolányi ezredparancsnokom volt, a ki előrsőt vizitálni indult el; én is velök mentem. Egy gyönyörű olasz menyecske, Kosztolányi felesége, is velünk volt a vizitáló urakkal. Biz én akkor még egy szép asszonyt is sokat megtettem volna. A szép Kosztolányiné mellé furakodtam és vele szobeszedbe elegyedtem. Kosztolányiné a magyar szót olaszos kijetéssel hangoztatta és mikor a szőlők alatt egy puskalövésnyire haladtunk el, panaszkodott a szép ezredesné: «Biz az urak, szörnyűség, én az idén nemcsak nem ettem szőlőt, de még csak nem is láttam». «No, — fogadkoztam én, — holnap egy kosár szőlővel fogok kedveskedni nagyságodnak». Ez volt három nappal a kapituláció előtt.

Másnap hajnal előtt két kápláralja legénységet magam mellé vettem Botos János és Német Mihály káplárok vezetése alatt. Német Mihály bátor hős volt, ki magától az ördögöt

sem ijedt volna meg. A temető mellett mentünk el, a hol hat ágyú legénysége tanýázott. Aludtak; ránk senki sem ügyelt. Mi a magunk előrsőin átmenvén, egyenesen a szőny szőlők garádjának tartottunk s azon átkelve, a német forposztókat megröbántük. Ezek szintén aludtak. Hiszen már csak három nap volt hátra a kapitulációig, ki félt volna ekkor az ellenségtől? Mikor az én legényeim 30—40 lövést tettek, a német forposztók hanyatt-homlok rohantak ki a szőlőkből. Azonban mi is tanácsosabbnak tartottuk visszavonulni, míg volt rá időnk, mert a német forposztók, mihelyt ágyúikat elérték, azokat fölmozdonyozták és 10—15 lövést eresztettek utánunk. Mikor a magyarok ágyúi meghallották az ágyúlövéseket, azok is fölmozdonyozták és csak úgy találmra elkezdtek lövöldözni. Nem tellett bele fél óra, és 15—20 ágyú felegetett egymásnak. El lehet gondolni, hogy rohantak a mi főtisztjeink lóhalálában a csata színhelyére; de egymáshoz parlamentaireket küldvén, az egész harez elmúlt, és minden ember félreértésnek tartotta a dolgot.

A «Komárom» című kis hirlap dörgedelmes cikkeket eresztett meg azokról az éretlen suhanókról, kik nem vévén figyelembe az idők levező komolyságát, még most is tüzrel játszanak, mikor inkább sírnunk illenék.

A mi az ágyúzás kimenetelét illeti, nem történt semmi veszedelem, mert olyan vastag köd volt, hogy senki sem látta hová lö, sem azt nem tudta, kárt tesz-e valakiben.

Nekem pedig megvolt az az elégtételeim, hogy még a csata színhelyén elpanaszkozhattam a szép ezredesnének, hogy nemcsak ő nem látott szőlőt, hanem én sem; pedig én legényeimmel együtt bent jártam ma a szőlőkben, de egyetlen fűrtöt sem láttam, sem nem találtam.

Ez volt a forradalomban az utolsó ágyú-harcz, a melyért, hogy a talpamra nem vertek, csak annak tulajdonítom, hogy akkor már az egész hadsereg pusztuló félben volt. Ezt szeretném megjubilálni; de én, ki a még hátralévő három esztendő, meg lehet, hogy már csak a harmadik égből szemlélem, megírom avagy csak a história kedvéért is.

Udvardi Cserna István.

EGY FRANCZIA FOLYÓIRAT A MAGYAR MÁRCZIUS 15-İKÉRŐL.

A «Le Monde Moderne, Revue mensuelle illustrée» című és élénken szerkesztett párisi szépirodalmi és ismeretterjesztő folyóirat az évi februári füzetében érdekes ismertetést olvasunk a Budapestten 1848 márczius 15-ikén lefolyt eseményekről. A közleményt Syveton Gábor írja, ki elég jól ismeri mind az 1848-iki eseményeket, mind az akkori szerepeket.

Azon kezdi, hogy újabban elhidegülték a francziák a magyarok iránt, mert ezek a francziák barátainak ellenségeivé, ellenségeiké pedig barátáivá lettek; s ezt a mondatot azzal tetézi, hogy — bizonyára hibás értesülés alapján — szemünkre veti a szlávok és oláhok képzelte elnyomását: mindazáltal nem vonakodik azt a vallomást tenni, hogy azért ok «továbbra is szeretik azt a Magyarországot, mely függetlenségeért küzdött s mely úgy tekintet Párisra, mint a szabad népek Jeruzsálemére». Ezt a Magyarországot szeretik, sőt ünnepeket is nem régebben a Jókai jubileuma alkalmából. S a szerző most sem vonakodik üdvözölni az 1848—49-i «epikai korszak»-ért, mely a magyar földön annyi hőst és annyi vértanút mutatott föl.

Erre egészen pontosan elmondja a pesti márczius 15-ikén történeteket előzményeikkel együtt. «Márczius 15-dike — úgy mond — örvendetes évfordulója maradt annak a könyekkel teljes időszaknak. E napon Pest fölkelte s kiküldtette az ember és a magyarság jogait a nélkül, hogy csak egy cseppnyi vérfolt esett volna is utcáinak kövezetén. Dicsőség Pestnek, mely ekként saját kezeivel maga szentelte föl magát az ország fővárosává!»

Kissé túlzó, de érdekes összehasonlítást tesz az akkori Pest és Buda közt. «Ma Budapestről beszélünk, — úgy mond — és a két testvér- város ilyen összehasonlításán senki meg nem ütözköthet. De ez előtten esztendővel tiszta képtelenség lett volna egy névben egyesíteni a két ellenséges várost. A Duna jobb partján fekvő

Buda, az osztrák hegyi vár, egyre fenyegette és elnyomta a túlsó parton, a síkságon terülő magyar Pestet. Ha ma nézzük is ezt a két részt, érezzük, milyen szorongásban tartotta egyik a másikat. A folyam egyik oldalán, a magaslaton, a királyi palota, a kormány, az állami börtön, a kaszárnyák s a kiszeggett ágyúkkal felszerelt fellegvár — mind fenyegető volt, mind az elnyomást hirdette; a másik parton, lent a síkon a munkás és gondolkozó város, a rakodó partok, a műhelyek, a gyárak, az iskolák, a hirlapok, a kávéházak, — mind-mind olyan helyek, a hol dolgoznak, alkotnak, vitatkoznak, igazi életet élnek: itt buzgott és forrongott a magyarok szabadságának ábrándja, itt készült igazában az 1848-iki mozgalom az ifjú Magyarországi írói, művészei és diákjai közt».

Majd bemutatja a márcziusi ifjúság jelesait, kiket mind egy-egy nevezetes francziával mér össze. «Mindegyik egy-egy francia íróvá választott a védnökévé: Petőfi — a mit ma egy kissé különösképen találunk — Bérangernek volt az imádója; Jókai Viktor Hugót választotta eszményképeül; Pálffy Albert Sue Jenőre esküdött; Degré volt Pestnek a Paul de Kock-ja, Irinyi József az Emile de Girardin-je, Pákh Albert a Jules Janin-je. S az idegen irodalom iránt való ilyen hódolat veszedelmessé lehetett volna, ha nem társul vele egy másik irányzat, az irodalom nemzetiség tételének irányzata».

Alább körülmenyesen rajzolja a szabad sajtó első szülötteinek: a 12 pontnak és a Talpra magyar-nak kinyomatását s kiosztását, élénken színezvén az e közben és a nap egész folyamán fölmerült jeleneteket különösen azokkal a talpra esett idézetekkel, melyeket idevonatkozólag a Jókai «Tengerszemű hölgy»-ébből vesz.

Végül azzal fejezi be a barátságos hangú közleményt, hogy ma, mikor márczius 15-dikének ünneplése közben összekocczintják poharaikat a magyarok, az országban talán senkinek sem jut már eszébe, hogy az előttük többé nem kedves francziák voltak azok, a kik 1848-ban példát és alkalmat adtak a magyaroknak a föltámadásra, s hogy ezt a föltámadást is a francziák tették állandó életvé azzal, hogy Magentánál és Solferinónál leverték a világsi győzőket.

Az itt csak vázlatosan ismertetett közleményt képek is élénkítik, nevezetesen Jókainak diszmagyarban levett újabb s igen jó arczképe, továbbá a Petőfi szobrának és a régi városházának sikerült rajzai.

PÁRISI DIVATLEVÉL.

Márczius elején.

A hosszú farsang s az ennél még sokkal hosszabbra nyúlt zordon téli évad, a tavaszi divat termékeinek bemutatását nagyon hátráltatták. Kinek is lett volna kedve a hóval és jéggel borított utcák és ablakok láttára a pókháló finomságú «Crêpe de Chine» és ehhez hasonló kelmékre, vagy japáni fonadékok szalmakalapokra gondolni? Amde mind-ezek dacára elsöngyör műtermek már szebbnél szebb tavaszi séta- és estélyi-toilettek mutatnak be, melyeket most czoboly- vagy két rókaprémcs bundákba burkolt hölgyek nézegetnek. Láttunk beszött selyemesfőkkel tarkított könnyű bársonykelmékből készült sétatruhákat, melyeknek fődíszét guipure csipkebetétek és remekül csiszolt acélgombok képezik. Ez utóbbi díszítéssel előkelő divathölgyeink a közönségesé vált gyémántok ellen tüntetnek, melyeket a kalap tolltartójától kezdve a cipőcsatig most már mindenütt és mindenki használ. Elegáns hölgyek gyémántjaikat kizárólag nyaklánczok és hajtűk alakjában viselik, midőn is holmi ügyes angol hamisítványok alkalmazása teljesen lehetetlen.

A ruhák szabását illetőleg annyit mondhatok, hogy sem az újjak, sem pedig a szoknyák formájára nézve valami különös eltérés nem várható. Az újjak bősége már az ősszel nagyon megcsappant és némileg csakis rövid derekú bál öltönytől tartotta fenn magát, mely visszáis divat tartós volta iránt bizalommal soha sem viseltettünk. Sima újjak zubbonyok otthón, vagy ebédnél elég csinosan vennék ki magukat, de erre nézve mulhatatlanul szükséges, hogy előbb a derék szabása gyökeres változásra menjen keresztül.

A kivágott derék helyét czélszerűen és csinosan betöltő mellény-alaku viselet az elől nyitott derekakat toltta előtérbe s így részben a zubbonyt is nélkülözhetővé teszi. Ezen mellények többnyire a ruha színéhez illő bársonyból készülnek és két sor csiszolt acél, vagy pedig gyémánt gombbal vannak ellátva, melyeket az «incroyable» alakú fehér musselin-

TAVASZI SÉTARUHA.

csokor félig eltakar, a mint az ide mellékelten képen látható. A ruha dereka postillon formájú, basque-kal chiné taffetas-ból készült, mely kelmének «crème de peau» színű árnyalata a szoknya színéhez pompásan illik. Az egyszerű angol fonatú szalmakalap selyem díszítését csakis a fekete struccoll csokor emeli. Hasonló szép öltönyt láttam a multkoriban Bécsben jártomban a Drecoll cesznél, melynek nagy üzlete minden tekintetben versenyez a párisi és londoni legelőkelőbb divattermekkel. Az egész öltöny formája a «directoire» korszak viseletéhez hasonlít s alig tévedünk, midőn azt jósoljuk, hogy jövő nyáron hajporos hölgyeket fogunk látni, mi az «incroyable» nyakkendővel, magas sarkú, kivágott csatos csipőkkel és hosszú nyelű napernyőkkel egyetemben ama korszak divatját ismét fölleventi. Igaz ugyan, hogy kerékpározók, lawn-tennis és egyéb sportot űző hölgyek az új divatot legfeljebb sétán és látogatás közben követhetnék, de mindez nem elegendő ok arra, hogy magukat a divat uralma alól kivonják. Egyebekben csak annyit akarok mondani, hogy a francia finom egyszerű posztót az ennél sokkal ocsóbb s czélszerűbb angol és belga gyapjúkelmék teljesen kiszorították, miért is az utóbbiak kelendősége mindinkább fokozódik; felöltöket alig viselnek; ezeket a félrövid, elől nyitott vagy legfeljebb egy sor gombra járó jaquet-ek helyettesítik s így hosszú esőköpenyegre s kámsza-alakú csuklyás «tailor made» kabátokra rosz idők járnak.

A széles karimájú, leginkább fekete szalmából készült kalap az idén is divatos lesz; míg fehér japáni rizsszalmakalapot színházban vagy látogatásnál fognak viselni. Kalapok dolgában az utolsó időben az angol műtermek sikeresen versenyeznek a párisi divatárusnőkkel.

A MAHDI UDVARA.

Nagy érdeklődést keltett nem rég Slatin pasa megmenekülése a mahdi fogságából. Ez az osztrák eredetű katonatiszt, ki egykor Darfur kormányzója volt, Khartum elesése után jutott a mahdi fogságába s teljes tíz évig sinlódott ott, míg végre több sikertelen kísérlet után nagy nehezen megszököhetett Egyiptomba. Megérkezvén Európába, a pasa élményeinek följegyezgetéséhez fogott s műve «Feuer und Schwert im Sudan» cím alatt a napokban jelent meg Brockhaus kiadásában. A mű rendkívül érdekes nemcsak azért, mivel a mahdi birodalma, mely Közép-Európával egyenlő nagyságú, csaknem teljesen el van zárva a nagy világtól, hanem főképez azért, mivel Slatin pasa fogságának egy része alatt a mahdi tanácsadója volt s mint ilyen, igen

TANULÓK A COLORADO-ÁLLAMI GAZDASÁGI AKADÉMIA ÁLLATTANI TANTERMÉBEN FORT-COLLINSBAN.

részletesen és alaposan ismeri az ottani állapotokat.

Khartum, melyet akkor a legendászerű hős, Gordon pasa védett, 1885. jan. 25-én került a mahdi birtokába árulás útján. Pár hónap múlva azonban a hódító mahdi elhunyt s utóda Abdullahi kalifa lett, egy tása törzsbeli szegény arab, ki nyugati Szudánból egyetlen számmal vándorolt ki szerencsét keresni s az akkor még szegény fakir Mohamed Ahmeddel találkozván, hű kísérelője, majd hadvezére lett. Az új mahdi egészen műveletlen, írni-olvasni nem tudó ember, ki milliókra menő alattvalóit inkább csak zsarnoki hatalmával és fanatizálással tartja össze.

Az új birodalom székhelye a hajdani Khartumm szemközti eső Omdermanban van, hol az uralkodó palotája, vagyis inkább házcsoportja az első mahdi sírja mellett áll. Maga az uralkodó, ki jelenleg mintegy 50 éves, de sokkal öregebbnek látszó, hatalmas termetű s igen értelmes arcú ember. Hatalmának főtámasza a ma már körülbelül 11 ezer főből álló testőrség, mely a város többi lakóitól elkülönítve, a palota környékén lakik s a kalifát még sétalovaglásaira is elkíséri nagy ünnepélyes szertartások között. A testőrség tisztjei s általában a birodalom hivatalnokainak nagy része a tása arabok közül való, kikben a kalifa jobban bízhatik. Ezek maguk is nagy zsarnokok. A legjobb legelőhelyeket maguk számára tartják fenn; igen gyakran beköborolják az egész birodalmat s ilyenkor gyújtogatnak, barmokat lopnak és rabszolgákat fogdosnak össze.

A kalifa nagyon sanyargatja népét. A birodalom számára készített pénz kevés értékű, de csak azzal fizetnek s a kereskedőket, kik azt el-

fogadni vonakodnak, bebörtönzik és árúkat elrabolják. Némely törvények egyenesen veszedelmek, például a régebben virágzott strucc-tenyésztést a kalifa határozottan tiltotta. A

TANULÓK A COLORADO-ÁLLAMI GAZDASÁGI AKADÉMIA KÖNYVTÁRÁBAN FORT-COLLINSBAN.

kalifa szeszélyes és igen gyakran oly ingerült, hogy saját fivére sem mer beszélni vele; mindenek fölött pedig nagyon gyanakodó természetű

és önző. Sok embert fogat el és végeztet ki jóformán csak azért, hogy vagyonát elkobozza. Omderman utcáin mindenütt látható egy-egy akasztófa. Még a vallás szabályait sem tartja meg; sokszor megsejtí, vagy éppen eltörli a régi intézményeket. E mellett rendkívül babonás és a varázslattól félve, sokszor itél el áratlanokat.

Különösen szomorú a birodalomban a foglyok helyzete. A főfőház a város délkeleti részén van a Nilus partján. Egy tágas udvar belsőjében egész sereg külön álló kő-, vagy vályogkúnyhókban vannak a foglyok éjjelként, nappal ellenben leginkább az udvaron tartózkodnak lánczokkal egymáshoz kötözve. A különösen süjtött foglyoknak a szabad levegő használata tilos; az ilyenek éjjel-nappal ablaktalan börtönökben vannak szintén lelánczolva. Elemezésük hiányos; a rokonoknak szabad ugyan érlelni szert küldeni, de azt a katonák és felvigyázók nagyon megdézsmálják. Éjjelre annyira összezúfólják őket, hogy fekvőhelyükön ki sem nyújtózkodhatnak. A forróság és levegő hiánya miatt igen sok megbetegszik, sőt meg is örül. De a legtöbb igen nyugodtan tűri a szenvedést; a börtön udvarán ritka a panasz, lázongás pedig alig fordul elő.

Igen érthető, hogy a zsarnok egyeseket szokatlan kegyetlenséggel büntet. Levágott kezű, vagy orru ember nem ritkaság. Vannak esetek, midőn egyeseket éhenhalásra ítélt. Így pusztult el Slatin tudtával Saki Tomel, egykori tekintélyes hadvezér, kit egy teljesen sötét zárkába csuktak, melynek ajtaját befalazták. Elede-

soha sem adtak neki; de, hogy tovább kinlődjék, néha-néha, bár nem mindennap, vizet nyújtottak be egy nyílason. A büszke vezér panasz nélkül tűrte ezt a kínzást 24 napig, mikor a halál megmentette szenvedéseitől. A kalifa gazdag jutalmat adott a felügyelőnek, ki őt ellenséghaláláról értesítette s elrendelte, hogy a holttestet éjjel a városon kívül temessék el és pedig háttal Mekka felé, ellentétben a hívők szokásos temetkezésével. Még holta után is bosszút akart állani rajta.

Slatin pasa mondja, hogy az új mahdi kegyetlenségei miatt nagy izgatottság van alattvalói között s nagyon valószínű, hogy a hatalmas birodalom, melyet az egyiptomi erkölestelen gazdálkodás és a fanatizmus oly hirtelen teremtett meg, rövid idő múlva egészen el fog pusztulni.

EGYVELEG

* Érdekes jelmezbált rendeztek a télen Quebec kanadai városban. Jégből készült óriási erődöt ostromolt meg 500 álarozos fáklyával és lábszánkókon. Az erődöt színes fényvel világították meg, s falain fantasztikus öltözeti nők állottak.

* Villámlámpát használtak a múlt télen Nassau városában a levélhordók, különösen a sötét lépcsőkön. A kis lámpák a tászkára voltak erősítve s egy gomb megnyomása által voltak fölygűthetők. A lámpákat 2 óráig tartó villámerővel az ottani gyógyudvar villámvilágító telepén látták el.

TANULÓK A MICHIGAN-ÁLLAMI EGYETEM KÖNYVTÁRÁBAN.

A NÓOKTATÁS AZ ÉJTSZAK-AMERIKAI EGYESÜLT-ÁLLAMOKBAN.

ROTHFELD SÁMUEL.

1830—1896.

A magyar hirlapirodalom régebbi törzskarának egyik ésszel és jellemmel egyaránt kiváló tagja hunyt el Rothfeld Sámuelben. Hirlapírói munkásságának fénykora abba az időbe esett, mikor Kemény Zsigmond, Salamon Ferenc, Csengery Antal s ezekhez hasonló jelesek forgatták a hirlapírói tollat, s mikor a magyar publicistikának az a nehéz, de dicső feladat jutott osztályrészül, hogy a magyar ügynek majdnem egyedüli előharczósa, ügyvédje legyen a tényleges hatalommal s az ezzel többnyire egyetértő nagytelektélyű osztrák és külföldi sajtóval szemben. Azt a hivatást, melyet a fent megnevezett jelesek magyar nyelven töltöttek be, német nyelven, de testestül, lelkestül magyar szellemben teljesítette Rothfeld Sámuel. Ma sem közbömbös, de abban az időben, mikor Ausztriával nemzetünk eltiport jogai miatt pörben álltunk, még sokkal fontosabb volt, mint ma, hogy a magyar ügynek német nyelvű képviselői s legyenek a sajtóban. Rothfeld Sámuel, ki a hatvanas években egész 1868 elejéig a «Pester Lloyd» főszerkesztője volt, kitűnően megfelelt e hivatásnak. Hirlapírói működésének fénypontját a híres Luszkandl elleni cikkei képezik, melyek Deák Ferenc sugalmazása folytán láttak napvilágot. E cikkekben fényesen érvényesültek szerzőjük gazdag ismeretei és képességei s ezek nem kevésbé szerezték meg neki az akkori vezető férfiak becsülését, mint törhetlen jelleme.

Rothfeld Sámuel Szabadkán született 1830-ban. A bécsi egyetemen érték az 1848-ki események. Ő is a «bécsi aulistik» ama vitéz csoportja közé tartozott, mely a császári szék-városban kitört forradalom zajlásai közben a sok oldalról megtámadott Magyarország védelmére sietett. Nem volt e csapat száz főnyi sem, de egytől-egyig bátor, elszánt, lelkesült ifjak valának, kik Erdélybe vonulva küzdöttek s Nagy-Szeben első sikeretlen ostrománál nagyobbára vérükkel adóztak. Mondják, hogy mindössze három-négy maradt meg belőlük, köztük Rothfeld, ki keresztnevét mindig magyarosan, «Somá»-nak szerette írni.

A szabadságharc gyászos befejezése után ő is, mint sok más, bujdosni volt kénytelen s a felső-zempléni Lasztócson, Szemere Miklós költőnk házában talált ideiglenes menedéket, s a víg erü magyar költő nagyon megszerette azt a «szeretetre méltó zsidó gyerek»-et, a ki annyit és oly lelkesen tudott neki beszélni harcokról, irodalomról, szebb jövőről, világköltőkről. Már akkor igen sok ismerettel, eleven fogékonysággal és kedvességgel bírt. Hevültminden szépért, jóért, nemesért, tiszta idealizmussal. Szemere Miklós emlékirataiban megemlékszik a fiatal Rothfeldről, mint hazafias szellemű, kiváló tollu ifjúról, ki a legszebb reményekre jogosít. Lasztócsonról később külföldre menekült s ott több évig maradt. Többek közt bentazta a török birodalom nagy részét s Jeruzsálemet is meglátogatta. A török nép iránt mindig nagy rokonszenvel viseltetett s ennek hirlapírói pályáján, a mikor csak erre alkalma nyílt, kifejezést is adott. Ennek tulajdonítható, hogy őt, ki soha semmi-féle kitüntetést nem keresett, a szultán a medsidie rendjellel tüntette ki, — mely kitüntetésről azonban még bizalmas barátai közül is keveseknek volt tudomásuk.

Mikor a külföldről visszakért, eleintén a Bécsben megjelenő «Morgenpost», akkor igen elterjedt napilapnál dolgozott mint segédszerkesztő s politikai vezércikkeket és tárcacikkeket írt. Majd hazakerült Budapestre s itt a «Pester Lloyd»-nak lett főmunkatársa, nem so-

kára főszerkesztője. E szerepléséről már fentebb megemlékeztünk. Főérdeme, hogy szorosán a Deák Ferenc által képviselt politikai irányhoz tartotta magát. Mikor már a kiegyezés 1867-ben létrejött, a «Pester Lloyd» kiadóival szemben fölmerült, — nem a nagy államjogi kérdéseket érintő — nézeteltérés-következtében 1868 elején megvált a «Pester Lloyd» szerkesztésétől s maga alapított politikai lapot «Ungarischer Lloyd» czím alatt, mely csakhamar tekintélyre emelkedett. Mint ennek vezetője, részt vett a kiegyezés utáni évek élénk politikai mozgalmában. E lapot 1873-ban egy akkoriban alakult nyomdávalalatra ruházta át s maga visszavonult a politikai élettől, mely akkoriban különben is sivárrá kezdett alakulni. Csupán mint a «N. fr. Presse» budapesti levelezője vett még egy ideig, 1874-től 1876-ig, tervölges részt a hirlapirodalomban. Mint e nagytelektélyű bécsi lap levelezője, még igen sok szolgálatot tett a magyar ügynek. Véget vetett a hirhéd «Lügewacker»-féle garázdálkodásnak s a tárgyilagos és igazságos tudósítást honosította meg.

Mint publicista Rothfeld nem bírt csillogó tulajdonokkal. Egyszerű férfi volt, de férfi minden ízében, megáldva az elme, jellem, szív és kedély rokonszenves vonásaival. Nem kereste a zajos társaságokat, nem akart semmi téren «szerepelni». De bizalmas baráti körben találó ötletei, nemes gondolkodása, gazdag ismeretei, egész egyéniségének eredetisége kedvelté tették. Budapest előkelő kereskedői körei keresték társaságát s meghívásokkal halmozták el a különben magánykedvelő agglégényét. A mit írt, azt szabatosan, világosan, magvasan tudta megírni; de csak azt szerette írni, a mire alkalmi szükség volt. Önálló munkák, tanulmányok, könyvek írását soha sem tervezte, mert a dicsőség szomja nem epesztette. Később is gyakran mondta: «Az én szenvedélyem az olvasás, nem

az írás. Műveltséget szerezni sokféle irányban: kötelesség, mert csak a művelt ember lehet igazán hasznos ember; de százszor örömebb olvasni a más kitűnő könyvet, mintsem megírjak magam egy muló értékűt, vagy épen közepszerűt.» A tudósokat, költőket, államférfiakat nagyra becsülte; de bár sokat ismert közülük, nem törekedett verőfényükben sülkerezni. Beérte rokonszenvekkel.

A függetlenség lévén fővágya: örült, hogy munkájának — a szerencse kedvezéséből — lett annyi sikere, hogy senkit és semmit nem kellett szolgálnia. Megtakarított keresményét olyan értékekbe fektette, melyek — az idő kedvezésével — magoktól nőttek, s mikor kis alházát a Lipót-utczában vagy tizenöt évvel ez előtt két-emeletesre építteté, maga is csodálkozott az eredményen, mert pénz- vagy üzletemberi soha sem tudott lenni. Jó ismerősöket szerzett háza lakóinak s olykor önkényt csökkenté a lakbért, hogy jobban érezzék magokat.

Szeretett utazni s a melegebb hónapokban festői tájakon tartózkodni. A gyakori világlátás ép úgy szélesíté ismereteinek és nézeteinek körét, mint az a becses, jól összeválogatott nagy könyvtár, mely rendelkezésére állt. Új házában az izlés némely újabb szerzeményével is körülvette magát, bár mindig szerényen, takarékosan élt s csak akkor költött bőven, ha férfi-vacsorákat adott, melyekben gyakran vettek részt — midőn vehettek — Klapka tábornok, Türr tábornok, Szilágyi Dezső, Darányi, képviselők, írók, akademikusok.

Élete főcélját, a teljes függetlenséget, elérte. Egyébire nem vágyott. Gazdagságot, hírnevet, kitüntetések nem hajhászott. Egy valódi bölcs nyugodt fenségével s jóízű humorával szemlélte az újabb nemzedék hiú kapaszkodását s külső sikere után való lázas kapkodását. Egy ideális korszak nemes alakja tűnt le vele, azon

ROTHFELD SÁMUEL.

B. Hirsch Nelli rajza.

akadályozott *Endrődi Sándor* üdvözlő versét *Deg-réhez*, a mihez a közönség szíves tapsa csatlakozott.

Majd *Torkos László* szavalta el több költeményét, utána pedig *Pap Zoltán* «Szeptember» című költői elbeszélését, melyeket a közönség tetszéssel fogadott. A felolvasást *Margitay Dezső* zárta be, a ki *Lauka Gusztávnak* «Folt nélkül» című elbeszélését olvasta föl. A veterán író művét figyelemmel hallgatták.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Báró Eötvös Loránd székfoglalója az egyetemén. Báró Eötvös Loránd, a volt közoktatásminiszter, másfél évi szünet után márcz. 10-ikén ismét megkezdte egyetemi tanári működését. Tanártársai, régi és mostani tanítványai ezt a napot ünneppé avatták, a melyen egyszersmind Eötvösnek huszonöt éves egyetemi tanárkodását is jubilálták. A tudomány-egyetem fizikai intézete megtelt egyetemi tanárokkal, Eötvös volt tanítványaival s előkelő közönséggel. Eötvös Lorándot *Theurewk Emil*, bölcsészeti dékán vezette be. A jelenlevők hosszasan éltették, tapsolták. *Theurewk Emil*, mint dékán, szokás szerint bemutatta az újra kinevezett tanárt a hallgatóságnak, lelkes szavakban emelvén ki, hogy a jeles tudós a miniszteri székéről visszavágyódott régi helyére, a melyet oly kitünően töltött be. Aztán volt tanítványai nevében *Szabó József* iskolaigazgató s mostani tanítványai nevében *Fehér József* bölcsészethallgató üdvözölték a tudós professzort. Az éljenzés s taps megszüntével *Eötvös Loránd* báró szép beszédben mondott köszönetet, következőket mondván:

«Önök, uraim, engem a multa emlékeztetnek, az én multamra, az én 25 éves működésemmre. Visszaemlékezem az eddigi felszólalások alapján arra a pillanatra, a mikor először léptem a tanterembe, a melyben akkori hallgatóim sorában ott láttam még nálamnál sokkal érdemesebb tudósokat, Thán Károlyt, Lengyel Bélát és az első hallgatóim előtt bizonyosan felejtethetetlen br. Majtényit is. Azért jöttek oda, hogy hallják, mit hoztam magammal Bunsentől és Kirchhofftól. Visszaemlékszem arra az időre, a mikor a szomszéd kis vegytani intézetben tapogatózva kerestem az utat, melyen később magam haladtam. Visszaemlékszem arra az időre, a mikor ezt az intézetet a tudomány minden igényeinek megfelelőleg a magam kívánsága szerint megalkothattam. És megvallom, hogy nincs okom magamnak arra, hogy magammal megelégedjek. Nem értem el mindazt, a mit 25 évi tanári működésem alatt elérhettem volna. De egyet mégis elértem. Ha ezzel kérkedhetem, ez az, hogy tanítványaim barátságát megnyertem (Élénk éljenzés) és az a hit, hogy szívük szeretetében nem zavar meg semmiféle támadás. Uraim, nem a múltól kellene szólnom, hanem a jövőről. Az én jövőm folytatása lesz a múltnak megjavítva azzal az okulásal, melyet magamnak a multból merítettem.»

Percekig tartott az éljenzés, a taps, ezután Eötvös kezét szorított a jelenvolt vendégekkel, tanítványaival s a nagy közönség délben 12 óra után oszlott szét.

MI UJSÁG?

A királyi pár Cap-Martinben. A királyi pár elutazása Cap-Martinból é hó 15-ikére volt kitűzve. A királyné Korfu szigetére megy, hol a tavasz elejét tölti. Ő felségöknél márcz. 11-ikén a walesi herceget tett látogatást.

Délelőtt érkezett a walesi herceg a *montoni* pályaudvarba és kocsin a cap-martini kikötőbe ment. A király, a ki kevéssel előbb érkezett oda, üdvözölte és megbeszélte a herceget, mire a fejedelmi személyek egy kis gőzösn a «Miramare» hajóra mentek. A reggelin, melyet a hajón felszolgáltak és mely egy óra hosszat tartott, jelen voltak a király, a királyné, a walesi herceg, Eugénia császárné, Chevreau gróf és neje és a kíséretük, összesen 16 vendég. 2 óra 30 perczkor a «Miramare» felszedte horgonyait és Monte-Carlóba ment, a hol a walesi herceg elhagyta a hajót a «Miramare» folytatta útját Nizzába és 4 óra 46 órakor tért vissza Cap-Martinbe, hol 6 felségök azzal lakásokra mentek. Este a *vendomei* herceg és neje tett látogatást Cap-Martinben a királyi párnál.

A közös miniszteriumok két magyar tisztviselőjének kitérítése. *Dóczy* Lajos az ismert író, a külügyminiszterium udvari és miniszteri tanácsosa, a sajtóosztály vezetője, osztályfőnöki (államtitkári) ezmet és rangot nyert. Dr. *Thallóczy* Lajos történetíró, aki kormánytanácsos és levéltári igazgató a közös pénzügyminiszteriumban, udvari tanácsosá nevezett ki. *Thallóczy* Lajos a «Vasárnapi Ujság»-nak

is régi munkatársa. Egyéb nevezetes munkái mellett kiváló fontosságú «Bosznia története», mely rövid időn napvilágot is lát.

A bécsi Tereziánumban dr. *Thallóczy* Lajosnak udvari tanácsosá történt kinevezése alkalmából tanítványai ünnepet rendeztek. A magyar növendékek intézeti díszruhájukban az egyik osztályban gyűltek össze *Czirák* Béla gróf magyar kormánybiztossal, *Pidol* Mihály báró akadémiai igazgatóval s a magyar tanári karral. *Thallóczy* Lajost, mikor a terembe lépett, zajosn éljenzették s *Czirák* Béla gróf magyarul, *Pidol* báró németül üdvözölték. A hallgatóság lelkesen megjelentette népszerű tanárát, a ki meghatottan mondott köszönetet a szerencseváltókat.

ATHENAEI TÁNCOSNŐK.

ATHENAEI TÁNCOSNŐK.

KORODA PÁL «ALKIBIADESZ»-E A NEMZETI SZÍNHÁZBAN. — MÁRTONFFY FÉNYKÉPEI UTÁN.

Márczius 15-ike. Az 1848-iki nagy nap évfordulója az idén vasárnapra esik, s ez bizonyára emelni fogja az ünnepélyek díszét. A fővárosban különösen az egyetemi ifjuság készül márczius 15-ikére. Délelőtt a vigadóban lesz az ünnep, felolvasással szavallással; délután az egyetem-téren, honnan Petőfi szobrához vonulnak. Az alkalmi költemény megírására *Ábrányi* Emil kérték föl. Gr. *Apponyi* Albert megígérte, hogy a Vigadóban beszélni fog, de időközben beteg lett. A Vigadóban tartandó ünnepély sorrendje ez:

Szózat, éneki a budai dalárda. Elnöki megnyitó, tartja *Pálffy* Ferencz, az egyetemi kör elnöke. *Nemzeti dal*, szavalja *Melzer* Gyula, az egyetemi kör alelnöke. Ünnepi beszéd, tartja *Bartha* Miklós orsz. képviselő. «Márczius 15.» *Ábrányi* Emil költeménye, szavalja *Eördög* Árpád. *Himmusz*, éneki

a budai dalárda. A matinéra csak jeggyel lehet bejutni, ugy a földszintre, mint a kaztatra.

A történelmi díszmenet. *Vágó* Pál történelmi díszmenete, mely az ezredév nevezetes eseményeit festői színgazdagsággal és csoportosítással akarta feltüntetni, elmarad. Az idő már rövid rá, hogy elkészüljenek a tömördek jelmezzel, fegyverzettel. A művészek is, kiknek közreműködése az előkészületnél mellőzhetetlen, nagyon el vannak foglalva az ezredéves megrendelésekkel.

A képviselőház márcz. 11-iki ülésén *Holló* Lajos interpellálta a miniszterelnököt a menet elmaradása miatt, s egyszersmind azt kérdezte, hajlandó-e arra, hogy ez az ünnepélyek sorozatában főlvevessék.

ZÚDORÉK.

Regény egy kötetben

Irtá GYARMATHY ZSIGÁNÉ.

(Folytatás.)

Azok a meleg, biztató pillantások ne lettek volna igaziak? Egymással ugyan soha sem beszéltek, de azért váltottak egy olyan heves, sokat mondó kézszorítást, a mi több volt a pusztá szónál. Egy ünnepség alkalmával, nagy tolongás közben, közös akarattal egymáshoz ferköztek... és akkor az a kis leány nagyon kimutatta a szerelmét, s természetesen az «érdekes theologus» sem maradt hátrább. Ama sokat ígérő találkozás után kereste ezt a gyűlölt falusi papi állást és most a leány úgy tesz, mintha nem emlékezne semmire... pedig emlékszik! Ott van az emlékezés azokban a heves mozdulatokban; az idegesen babráló kezecke minden újában! És a pap ebben a pillanatban meg tudná fojtani ezt a szép kis kigyót... aztán mondana remek beszédet a temetésén; még azon sirnának csak igazán! Alig tudja visszafojtani mosolyát, miközben tekintetében valami különös tűz villan és a «kicsi» érzi, hogy arczába szökik a vér: elfordul.

Nem, ez a buta életmód így el nem viselhető! — gondolja az érdekes pap. — Ha nincs a háttérben a gazdag, előkelő házasság biztos kilátása, akkor vigye el az ördög az egész papságot, neki nem kell! Könyví annak, a ki nem fényben kezdte az életét, annak fogalma sincs arról, mi az, a nyarakat egy gazdag ősi kastélyban tölteni, csak az a hódoló tisztelet, a mit ilyen helyen kap az ember, ezt szomjazza; ezért hagyta oda azt a pályát, mely immár nagyon jövedelmező a Geesy-fajta embereknek. Oh, bár ne is hallgatott volna a nevelőapjára — arra a vén számarra! — és ne volt volna theologus, akkor nem jó ilyen helyzetbe! Gyűlöli a kastélybeli vendégeket, a kik bizonyosan előkelőbbeknek tartják magukat nálánál. Gyűlöli az egész világot, néha heves lázongó indulattal, de legtöbbször valami eszmészerű, unott egyhangú szürkeséggel. S az ilyen érzésekben bővelkedő egyénnek megvan az a hatása, hogy éppen nem vonzza az embereket. Néha sejtí ezt Geesy is és akkor kitesz magáért, s szellemesen csillogtatja eszének hideg fényét. A társaság érzi, hogy nagyon is számba vehető egyénnel van dolga; de bensőbb vonalmat egy sem érez iránta, még az emberszerető Palkó sem. A ház ura különös figyelemmel kíséri a lázas tekintetű csinos ifjút, ki akarja firkészni a jellemét; jobb-e, rosszabb-e a látszatánál? Azok a gunyos, hideg megjegyzések a szívéből valók-e vagy csak adja a közönyt. Nem, nem tud belátni a jellemébe s ahogy sem tetszik.

A nagymama pedig éppen meg van akadva vele. Érzi, hogy az az ember más, mint a minnek látszik, mintha két ember lenne, s a nagymamát,

A «Vasárnapi Ujság» regénytára 1896. évi 11. szám.

mintha egy benső ösztön hajtáná annak a másiknak a kutatására.

A toronyban újból megcsendül a harang, és Ilon ismét érzi azt a jól eső biztatást, melyet az előbb érzett. A fiatal pap feláll: templomozni kell. Egy oldalpillantást vet a «kicsi»-re, a ki egy tele marok zöldséget dob a vízbe. Tehát közönyös akarsz lenni? Jól van. Későn és csendesen távozik. A kis leány úgy érzi, mintha valakinek utána kellene futni, megragadni a kezét. Hát miért vagy ilyen közönyös? Hiszen

A kert közepe táján egyszerre csak megáll.

érettem jöttél ide! Heves szilajssággal ugrik fel; de aztán megáll egy helyben.

Egyszerre kocsizórej hallszik és a kanyargó szekérron, az áttetsző porfátyolban fényes csillogás ragyog; négy tűzvérű fekete lónak a selymes szórén ezüst, ezimeres szerszám; a kocsispanyókára vetett mentéjén és a huszár aranyos dolmányán fényes sziporkák tánczólnak mint ezer arany pille; az út, a porfelhő és minden ragyog azon a tájon; egy fejedelmi fogat sem lehet annál fényesebb. A «kicsi» elpirul és ajkán akaratlanul előtör egy felkiáltás: — Tarezy! Aztán tekintetük találkozik, de nem olvad össze egy benső egyetértés melegében és mind a két leány valami megdöbbenést érez. Piri megre meg és lesüti a tekintetét; aztán a nényéhez megy, leül mellé a szirtkanapéra, átfogja a nyakát és hozzálapul. Ilon melegen öleli magához, mire a Piri feje lehanyatlak a vállára s úgy furja mind bellebb-bellebb fejcses-

kjét, mintha nagy veszélytől futva, oltalmat keresne. Jó helyen jár. Egyszer csak elkezd zokogni, a néne újból megrémül:

— Az istenért, mi lett, kedves kicsi Piri?

— Légy irgalmas hozzám! Ne öl meg, kedves, jó Ilonkam!

Most már a térdére csúszik, oda húzza a nénye fejét a szívéhez, hadd hallgassa, mint ver, mint zakatol az a kis szív. Meg is érzi, meg is szánja a felzaklatott gyermeket. Ennek a szép leánynak talán az a sorsa, hogy nemes lelkeknek mély részvétével áldozatot hozzon másokért. A mint édes apjáért, éppen úgy fel tudná magát áldozni ezért a remegő kis testvéért is.

— Ne, ne sirj, édes kedves kicsi! Nagyon rossz az nekem, mikor te szenvedsz... aztán mi is a bajod?... Magához szoritja, szeretettel simogatja. — Kicsi! légy hozzám egészen őszinte... szólj, szólj Piri!

— Legyek hozzád egészen őszinte! Jól van, az leszek, pedig félek... félek, Ilonka...

— Ne, ne félj Piri... — Úgy, hát tudd meg, Ilonka, hogy én Tarezyt szeretem... ne vedd el tőlem, meghalok, ha elveszed... igazán meghalok!

Az Ilon arczából elfut a vér, szívében pedig irtóztató fájdalmat érez, hangja is remeg egy kissé, a mint csendesen mondja:

— Ne félj Piri, ne félj... tőlem szeretheted...

A «kicsi» hálásan simul hozzá; de egyszerre csak felriad, ellöki magától, s tekintetében valami ijedt rémület van.

— Szerethetem? Tőled szerethetem! Könnyen adod, Ilon, nagyon könnyen adod! Ennek valami oka van. Ne tagadd! Ugy-e mást szeretsz? Valld be, hogy a papot szereted!

Ilon csodálkozva ismétli: — A papot szeretem? Ugyan mit beszélsz?

— Hát igazán nem szereted? — megfogta a kezét, — ne is szeresd, mert apa úgysem adná ehhez a házassághoz a beleegyezését. Vannak itt

mások is: ott van a két Zsombi fiú; szép fiúk, úri fiúk; hozzánk illők. Ott van Palkó, az is úr, s a mellett nagyon jó; lásd Ilus, abból olyan férj lesz, a ki még a cipődet is lehúzná...

— Piri!

— Na, na, volt egy leány az intézetben, sokszor beszélte, hogy az ő sógora mindig lehúzza a felesége cipőjét... a világot sem engedné másnak...

— Elég volt, Piri!

— Ja-ja! Ez éppen a nagymama hangja és hozzá úgy is nézel! No, nem baj, majd beszélünk még erről... de én most lefutok, te nem jössz?

— Nem.

Piri is így ohajította. Felkapja megázott szalagu kalapját és gyorsan indul lefelé. A kert közepe táján, a honnan be lehetett látni a cziaterembe, egyszerre csak megáll; a templomajtón akkor jó kifelé a nép, körül fog egy magas

káros alakot, a kinek fekete palástja, mintha szikrákat hányna a hanyatló nap vörös fényében. A kis leány szíve nagyot dobban, arca piros is lesz, halvány is lesz és hevesen dől a mellébe álló körtefához, úgy, hogy a hulló, fehér szirmok elborítják ruháját; megrázza magát és ingerülten kérli: hát ez már mi? De hát voltaképpen melyiket szereti a papot, vagy a bárót? Hiszen ez egészen érthetetlen dolog... vajjon hogy is van? Ha az intézetben lenne és egy leány kinézne az ablakon a széles utcára, s azt kiáltaná: Ni, az érdekes theologus!

— Hol? hol? kérdenék sok, sok esengő hang és épen annyi barna és szőke fejecske összebúva, egymás fölé ágaskodva nézne ki az utcára és alant a tarka tömeg körül kiválna egy szép, halvány ifjú, mire a leányok kiáltanának: — Nagyszerű! Oh, be érdekes, vajjon van-e már választottja? És az érdekes ifjú szép szemének lázas tekintetével felnézne egyre, a legszökebbre, (úgy, mint tette annyiszor), oh akkor a papé lenne az elsőség, azt szeretné... De itt a viszonyok egészen mások; itt elhalványul a theologus érdekessége, mintha nem is venné észre senki; de annál inkább kimagasul a Tarezy báró alakja; ő a központ. Az a nyugodt, biztos modor, a lekötelő természetes nyájasság, a látma nélkül való, jókedv derűje, varázshatá-ionnal vonzza az embereket; vendégség, cselédség mind, mind el van ragadtatva a báróért... az a szárnya szeggett libuska bizonyosan már nagyon szerelmes is bele. Hallotta, mikor Daczó Palival együtt magasztalták Tarezyt... (De Ilon, Ilon melyiket szereti? ütődik közben a szívéhez.) Oh, ezt az ifjút nem lehet másnak engedni! És futva megy lefelé, egészen odáig, hol a nagymama élénk beszélgetésben van valakivel....

Ilon a mint egyedül marad, a sziklafalhoz dől; fejét fáradtan hajítja hátra, a mohos párkányra, felnéz a hábos, kék égre és tekintetében megrendítő mély fájdalom tükröződik. Aztán lehunyja szemét, s egy pillanatra lelkében vissza rajzolódik az a kép, melyet idejövetelek sejtett; meleg, gyönyörű világ az, de immár összeomlott, s felette valami nehéz sötét köd ül. Pár pillanat múlva felrezen, mélyen sohajt, mintha ezzel szakadna el attól a romba dőlt világtól, leül és belemerül a kis patak kristály vizébe, gondolkodni kezd. Tehát a húga szereti azt... szereti Tarezyt!... De miért kérte, hogy ne válaszolja a papot? Mit mondott csak? «Ne is zseresd a papot, mert ahhoz úgysem adna apa.» Vajjon igazán nem adná-e? Ettől a gondolattól aztán nem tud szabadulni. Ha édes apa valami el nem képzelhető, ismeretlen okból akarja az ő férjhez menetelét, akkor talán... nem, nem! De ismét csak igen. A szegény vergődő fiatal lélek akar szabadulni, hogy abba nem egyezzen bele az édes apja, s akkor ő fel lenne mentve. De hátha beleegyezne? Szíve nagyot dobban, aztán elcsendesül, az a valódi nemes indulat kerül a felszínre, mely azt a fiatal szívet olyan mélyen, melegen dobogtatja és szép, ragyogó fekete szemében már ott lángol a fénye annak a tisztá érzésnek; míg az édes apja szenvedése nem csendesül, addig neki se legyen nyugta! Aztán már úgy is mindegy... Piri boldog lesz és... és nem volt semmi... De volt! — kiáltja egy újból elütő hang. Megrezenve szökken fel. Mi volt ez? Hát hiába zárta volna el szívet, még is megnyilatkozott?... Hatalmas, gátat törő rohanással foglalta el helyét az ő érzélem, a mindenható igaz szerelem.

A leány érzi ezt a hatalmat, már nem is küzd ellene és bizonyosan tudja, hogy nála ez egy egész életre szóló érzés. Nem bírta kizárni, de lesz ereje visszafojtva úgy elrejteti, mintha

nem is létezne; erre lesz ereje mert tud akarni. Szűzies homlokán és tekintetében a megdicsőülés fénye ragyog és úgy áll ott hosszasan belemerülve a saját szíve gazdag világába. Aztán felrezen; a nap alkonyra hajlott már, az erdő tavaszias suttogással felel a fészkekben esicsérgő madaraknak; azok most érzik szerelmök legbájosabb korát. Május elseje van. Az ifjú erőteljű duzzadó természet újból megkapja az Ilona szívet, mélyet, édeset lélegzelve, tekint maga körül: az alkony már teregeti meg-megcsillanó szürke palástját; a mélyebb erdők egészen sötétek, de a gyüremelő törések élein vöröses fény rezeg és a szökellő kis patak is olyan, mint egy arannyal áttört piros szalag... A távolból kocsik zöreje hallszik, talán hazaértek? És a fiatal leány, mintha álomból ébredne, megismétli homlokát, feltűzi meglazult, gyönyörű gesztenye-barna haját, aztán csendesen indul lefelé. A gyümölcsfák közül kiérve, látja megcsillanni a torony érzőgombját, a torony közelében áll egy fehér falu, fekete fedelű kis ház, a paplak; a ház felett violaszín párában úszik a visszaverődő nap egy sugárkévéje, aztán a fénykéve feloldódik, s a megbomlott aranykalászkok egyenként hullnak az ég tüzes peremére, s mikor az utolsó kalász is aláhull, a fekete fedelű házra sötét árny borul; de a torony érzőgombja még mindig csillog, mintha ezer meg ezer aranytűvel lenne megtűzdelve. És Ilon a mint arra néz, egyszerre csak hallja azt, a mi úgy megülte a lelkét: «A papot ne válaszold!» Hát miért csak épen azt ne? — kérli egy olyan ismeretlen hang, mely eddig ott szunnyadt valahol a lélek redőiben, s melyet csak a hűg különös megmagyarázhatatlan magaviselete ébresztett fel...

— Ilona kisasszony! — szól a háta mögött egy szerény hang, — az öreg méltóságos asszony azt izeni, hogy vendégek érkeztek, a kik itt is fognak hálni, hát méltóztassék intézkedni.

— Jól van, édes Sinkó, megyek.

És a mint ment a virágos bokrok között, barátságos beszélgetést kezdett az agg legény-nyel és annak a szíve telegyült meleg, háláérzettel, azért a nem mesterkél, igaz jószágért. — Olyan lesz, épen olyan lesz, mint az az áldott nagyanyja, — mondogatta magában; aztán a pincézék felé tartott, ma kelete létszen a régi boroknak.

(Folytatása következik.)

SENKI FIA.

REGÉNY.

Irtá

VERNE GYULA.

VI.

Limmerickben.

(Folyt.)

Ki volt az a könyörületes szívű nő, a ki ilyen melodramai módon jelent meg a vész színelhőlyén? Valóban, a gyermeket akkor se szoríthatta volna hevesebben a szívéhez, ha az övé lett volna. A karjain vitte el a kocsijához. Hiába iparkodott a komorna megszabadítani őt e terhettől... Soha!... soha!

— Nem! Eliza, hagyd őt, — ismétlé rezgő hangon. — az enyim!... Az ég megengedte, hogy kiszabadítsam őt ezen égő ház romjai alól... Hála, hála nekem, Istenem!... Ah! a kedves, kedves gyermek!

A kedves gyermek félig meg volt fulva, csak gyöngén lélegzett, a melle zihált, a szeméi le voltak csukva. Levegőre lett volna szüksége, friss levegőre és miután a tüzvész füstje csaknem megfojtotta, most abban a veszélyben fergott, hogy védnöke gyöngédségének fergetegében fog megfullni.

— A pályaudvarba! — kiáltá kocsisának, — a pályaudvarba! Egy aranyat kapsz, ha nem szalasztjuk el a kilencz óra negyvenhét perczkor induló vonatot.

A bérkocsis nem lehetett érzéketlen ezen ígéret iránt, minthogy Irlandban a borral való nem tartozik a társadalmi intézmények közé. Nagyokat húzott is a lóra, a mely a «growlere» elé volt fogva. Így nevezik ugyanis ott ezen ódon-szerű és kényelmetlen járműveket.

De végre is ki volt ez a végzetserű idegen hölgy? Vajjon Senki fiát az a váratlan és rendkívüli szerencse érte volna, hogy oly kezébe jutott, a melyek nem fogják őt többé elhagyni?

Waston Anna kisasszony, a Drury Lane színház első drámai művésznője, amolyan körutazó Sarah Bernhardt volt és jelenleg Limmerick városában vendégszerepelt. Épen egy kirándulásról tért vissza, a mely néhány napig tartott és a mely alatt bejárta a Galway grófságot, komornája a szikár és száraz Corbett Eliza kíséretében, a kit akár ép oly zsörtölődő, mint önfeláldozó barátnőnek is nevezhetünk.

A színésznő igen derék leány volt, a kit a melodramák közönsége nagyon szeretett, a színpadon kívül is mindig készen állt hanyatthomlok belebonnyolódni minden érzelmes ügybe.

Waston Anna kisasszony, a kit az Egyesült-királyság összes grófságaiban nagyon jól ismeretek, csakis alkalomra várt, hogy tapsokat arathasson Amerikában, Indiában, Ausztráliában, szóval mindenütt, a hol az angol nyelvet beszélik.

Szükségét érezvén a pihenésnek ama szünet nélküli fáradság után, a melyet a modern drámák igényelnek, melyeknek összes utolsó felvonásaiban a hősnőnek mulhatatlanul meg kell hálnia, három napja elment, a galwayi öböl üde és friss levegőjét színi. Kirándulását befejezve, ez este a pályaudvarba tartott, Limmerickbe vizsztatérendő, a hol másnap játszania kellett, mikor a segélykiáltások és a tüzvész fénye magukra vonták a figyelmét. A rongyosok iskolája égett.

Tüzvész!... Hogyan birt volna ellentálni a vágyának «természetes» tüzvészét is látni, a mely oly kevéssé hasonlít a színpadok lycodium-tüzvészéhez? Parancsára a bérkocsis megállt az utcasarkon, bár Eliza ellenvetéseket tett, és Waston Anna kisasszony szemtanuja volt a látvány különböző mozzanatainak, a melyek messze fölülmulják ama látványt, a melyet a színpadi szolgálatban levő tűzoltók figyelmes szemmel és mosolyogva szoktak szemlélni. Ezuttal a színpadok valóságos összeomlottak és a háztető komolyan égett. Ezenkívül az eset érdekes is volt. A helyzet bonyolultnak látszott, mint egy jól megírt jelenetben. Két emberi lény van bezárva egy padláskamrában, a melynek a lépcsője lángban áll és a melynek nincs más kijárása... Két fiú, egy nagy és egy kicsi... két kis leány talán hatásosabb lett volna... Waston kisasszony ennek láttára felsikoltott... Rohant volna is segítségükre, ha az a félelem nem tartóztatja vissza, hogy a szörköpenye újból táplálékot nyújthatna a tűznek... De ezenkívül a háztető is ketté hasadt a padlás ablaknyílása körül... A két szerencsétlen teremtés megjelent a füstnek közepette, a nagyobbat a karján vitte a kisebbiket!... Ah! milyen hős az a nagyobbik és milyen művészi mozdulatai vannak!... Milyen kifejező taglejtések, mily élethű kifejezés!... A szegény Grip! aligha gondolja, hogy ilyen hatást idéz elő!... Ellenben a másik, «a kedves, csinos gyermek», mint Waston Anna kisasszony nevezi... az egy valóságos angyal, a ki kérésztül megy a pokol lángjain! Valóban, Senki fia, most történik legelőször, hogy téged egy cherubinhoz, vagy a mennyei gyermekszoba valamelyik lakójához hasonlítottak!

Igen! Waston Anna kisasszony színművészeti szempontból méltányolta a jelenet összes részleteit. Mintha a színpadon lett volna, úgy kiáltott fel: «A készpénzetet, az ékszeremet, mindenemet annak, a ki őket megmenti!» De senki se rohanhatott fel az ingó falakra, a lángoló háztetőre... Végre a cherubint felfogták a mentőkarok... aztán a karokból Waston Anna kisasszony karjai közé került... És most már Senki fiának volt anyja, sőt az egybegyűlt nép azt mondta, hogy ez az anyja okvetlenül főrangú hölgy, a ki ráismert a gyermekére, a rongyosok iskolája legésénél.

Waston Anna kisasszony meghajtotta magát a tapsoló néptömeg előtt, aztán eltűnt, magával vivén a kocsikét, a komornája ellenmondásai daczára. Hiába, úgy huszonkilencz éves, vörshajú, élénk arcuzsínű és tüzes szemű, — kissé hóbortos — színésznőtől nem lehet követelni, hogy az érzelmein uralkodni tudjon és az arany középuton maradjon, mint a harminzhét éves szőke, hidegvérű és izetlen Corbett Eliza, a ki már évek óta állt szeszélyes úrnője szolgálatában. A színésznő mindig abban a hitben élt, hogy a színpadon van és a műsorának valamelyik szerepét játssza. Rá nézve az élet leghétköznapibb körülményei is «helyzetek» voltak és ha egyszer a «helyzet» forog szóban...

Mondanunk se kell, hogy a bérkocsis még jókor megérkezett a pályaudvarba és a kocsis megkapta az ígért aranyat.

Ésmost Waston Anna kisasszony Elizával egyedül ülven egy első osztályu vasuti kocsiában, szabadon étegethette magát mindazon érzelmeknek, a melyek egy valódi anyja szívet eltöltötték volna.

— Ez az én gyermekem!... az én vérem... az én életem! — kiáltá. — Soha senki se fogja őt tőlem elrabolni.

Waston Anna kisasszony és Senki fia.

Mellesleg megjegyezve: ugyan kinek is jutott volna eszébe elrabolni tőle ezt a családtalan kis lelenyvet?

Eliza pedig így szólott magában: — Majd meglátjuk, meddig fog tartani.

A vonat csekély sebességgel haladt a Galway grófságon keresztül, az arthenryi csatlakozási állomás felé. Az utazás ezen első része alatt, a mely körülbelül tizenkét angol mérföldnyi útnak felel meg. — Senki fia nem tért magához, daczára a színésznő gondos ápolásának és hagyományos frázisainak.

Waston Anna kisasszony mindenk előtt levetkőztette őt. Miután a koromtól bemoosolt rongyokat leszedte volna róla, a meglehetősen jó karban levő gyapotújas kivételével, ing gyanánt ráadta egyik halókontöztét, kabát gyanánt egyik posztó zubbonyt és belesavarta a shawljába. De a gyermek nem látszott észrevenni, hogy jó meleg ruhákba van beburkolva és hogy oly keblen nyugszik, a mely még a ruháknál is melegebb.

Végre a csatlakozási állomáson a vonat egy részét kiakasztották és elindították Kilkree felé, a mely a Galway grófság határszélén fekszik. Itt a vonat félórát időzik. Ezen idő alatt Senki fia még mindig eszméletlenül fektet.

— Eliza!... Eliza!... kiáltá Waston Anna kisasszony, — tudakold meg, nincs-e orvos a vonaton?

Eliza teljesítette a parancsot, noha előre is biztosíthatni vélte úrnőjét, hogy felesleges lesz a fáradság.

Nem volt orvos a vonaton.

— Ah! ezek a szörnyetegek!... mondá Waston Anna kisasszony; — soha sincsenek ott, a hol szükség volna rájuk.

— De, asszonyom, ennek a fizikónak nincs semmi baja!... Majd magához tér, ha őn addig meg nem fojtja...

— Azt hiszed, Eliza?... A kedves angyal... Persze én nem értek hozzá!... Soha se volt gyermekem!... Ah! ha a tejjemmel táplálhatnám!

No, hát ez lehetetlen volt, és ezenkívül miután Senki fia elérte azt a kort, a melyben a gyermekek vaskosabb táplálék szükségét érzik.

— Ez a kis angyal nem tér eszméletre! — folytató Waston Anna kisasszony.

— Szabad véleményny mondanom?

— Mondj, Eliza, mondj!

— Hát én azt hiszem, hogy alszik.

És igaz volt.

Nemcsak Senki fia aludt az egész utazás alatt, hanem végre Waston Anna kisasszonyt is

hogyan Waston Anna kisasszony ezt az alkalmat jól kihasználta. Azonban Senki fia is visszaemlékezett arra, hogy a világon volt már valaki, a ki őt nem kevésbé szerette, habár nem is kényeztette el annyira. Egy napon ezt a kérdést intézte a színésznőhöz:

— Hol van Grip?

— Mi az a Grip, kis fiacskám? — kérde Waston Anna kisasszony.

Aztán megtudta, hogy mi az a Grip. Nélküle Senki fia minden bizonynyal elpusztult volna a lángok közt... Ha Grip fel nem áldozta magát és meg nem menti őt a saját élete kockáztatásával, akkor az iskola romjai alatt kétségkívül egy gyermekhullát találtak volna. Ez minden esetre szép... sőt nagyon szép volt Griptől.

Azonban a hősiessége — ezt a kifejezést általánosan elfogadták — legkevésbé se csökkentette Waston Anna kisasszony érdemeit a megmentés körül... Ha ez a bántulatos nő, gondviselés-szerűleg meg nem jelenik a tüzvész színhelyén, hol volna ma Senki fia?... Ki fogadta volna örökbe?... Milyen odúba zárták volna őt, a rongyosok iskolája többi rongyosaival egyetemben?

Az új otthonban.

Tény az, hogy senki se kérdezősködött többé Grip felől; semmit se tudtak róla és nem is igen kívántak tudni; Senki fia majd elfeledi és nem beszél róla többé. Csalódtak: annak a képe, a ki őt táplálta és védelmezte, soha se fog elmosódni a szívéből.

Pedig mennyi szórakozást talált a színésznő fogadott fia ebben az új életben! Elkísérte Waston Anna kisasszonyt a sétáira és mellette ült a hiútoában, mikor Waston Anna kisasszony végig hajtatott Limmerick legszebb utcáin, oly órában, mikor az elegáns világ láthatta őt. Soha kis gyermek nem volt czifrában felcíromozva, felpántikázva. Annyi jelmez-öltözete volt, hogy akármelyik drámai művész is megirigyelhette volna. Egyszer, mint hegyi skót jelent meg, pláiddal, tollas kalappal a philabeggel, majd mint apród szürke trikóban és skarlát színű zubbonyban, vagy pedig, mint tengerész, a legfantasztikusabb módon kiesztelt jelmezben. Valósággal azt mondhatjuk, hogy hivatása volt helyettesíteni az úrnője ölebeskáját, egy morgorva és harapós állatot és ha kisebb lett volna, talán a színésznő bele is dugta őt a karmantyujába, úgy, hogy csak a fürtös feje kandikál ki belőle. A mindennapi sétákon kívül elvitte őt Waston Anna kisasszonyt a kirándulásokra, a fürdőhelyekre Kilkree közelében, a Clare grófság híres nagyszerű partí szírtehez,

stb., hol Senki fiát mint valamely természeti csodát mutogatták, ezen elnevezés alatt: A lán- gók közül kimentett angyal.

Egyszer-kétszer elvitték a színházba is. Látni kellett ezt a keztyűbe bujtatott nagyvilági babát, a mint egy első emeleti páholyban ült Eliza szigorú felügyelete alatt és mozogni is alig mert, az álommal küzdött az előadás végeig. Nem sokat értett ugyan a szindarabokból, de mégis azt hitte, hogy minden a mit lát, nem képelem, hanem valóság. Valahányszor Waston Anna kisasszony mint királynő jelent meg, koronával és paláttal, vagy akár mint parasztasszony kö- ténnyel és bubos fejkötővel, akár mint felezi- czomázott kéregetőné, rongyos ruhában, de virágos kalappal, sehogya se bírta elhinni, hogy ez ugyanaz a nő, a kinél ő a Royal-George szállodában lakik.

Ennek következtében gyermeki elméje na- gyon megzavarodott. Nem tudta többé, mit higgyen. Éjszaka a borzalmas rémdráma folyta- sását álmodta; ilyenkor iszonyú látomániai voltak, a melyek közé Thornpige, a hitvány Carker és az iskola többi vártott kölykei is bele- vegyültek! Felriadt, csak úgy szakadt róla az izzadság, de nem mert szólni.

Ismeretes, hogy mily szenvedélyesen kedvelik az ired a sport minden fajtát és különösen a lóversenyeket. Epen akkorában Limmerick tereit, utcait és vendéglőit a szó szoros értelmében megszállták a vidékbeli «gentry» tagjai, a bérlé- teikből kibecsült haszonbérlok és a minden rendbeli inségek, a kiknek sikerült megtaka- rítaniok egy shillinget vagy egy felet, a melyvel aztán egyik-másik lóra fogadtak.

Senki fiának, a megérkezése után két héttel szintén volt alkalma egy ilyen sokadalomban szerepelni. De hogyan volt felöltözve! annyira

telerakták virággal, hogy az ember nem annyira gyermeknek, mint inkább virágbokrétának tart- hatta volna, a melyet Waston Anna kisasszony megbámulni, sőt mondhatnók szagolni adott a barátóinak és ismerőseinek.

De utóvégre is, el kell fogadnunk a színész- nőt annak, a mi valóban volt: kissé különös, kissé hóbortos de jó és könyörületes szívű nőnek, a ki szívesen volt adakozó és nagylelkű, ha ezt némi feltűnéssel tehette. A figyelmes gondozás, a melyben a gyermeket részesítette, feltűnően szinpadias volt ugyan, a csókjai is a szinpadias csókhoz hasonlítottak, de Senki fia nem volt képes a különbséget megérteni. És mégis, érezte, hogy nem úgy szeretik, a mint ő kívánta volna és talán ő is, bár öntudatlanul, azt gondolta-e magában, a mit Eliza színet nélkül fenhangon is- métel: «Majd meglátjuk, meddig fog tartani — ha ugyan egyáltalán tartani fog!» (Folyt. köv.)

A ki olvasható, szépen illusztrált teljes magyar történetet akar, az szerezzé meg

VARGA OTTÓ:

MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETE

ezimű munkáját.

E művet a Kisfaludy-Társaság megkoszorúzta és azt mondta róla, hogy: «gyönyörrel olvashatni»; Tóth Béla pedig, hogy: «kitűnő egészében, szempontja: nemes, be- csületes és mindenekelőtt magyar».

Egyetlen 54 ives kötet, 226 képpel.

Ára 8 frt.

Kapható minden könyvkereskedésben és a Franklin-Társulatnál Budapesten.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

AZ

OSZTRÁK-MAGYAR BANK IGAZGATÁSA

1886—1895.

Irta

nemes MECENSEFFY EMIL az osztrák-magyar bank vezértitkára.

Hetvennyolcz táblával és egy átnézeti térképpel.

Ára a nagy ívrétalaku műnek füzve 3 frt.

GÖRGEY ARTHUR

1848—49-ben.

A történelmi kritika eredményeinek rövid összefoglalása.

Irta

ELEMÉR OSZKÁR.

Ára füzve 1 frt.

Az ezredéves lókiállítás előkészületei. Az ezredéves országos kiállítás egyik fénypontját és meglepő részletét fogja képezni a nagy lókiállítás, melyet két szakaszban, nevezetesen május 5—12-ig és június 5—12-ig fognak megtartani. Az előmunkálatok annyira haladtak már, hogy világos fogalmat alkothat magának a szemlélő a kiállítás nagy-szerűségéről.

Mintegy 30 hold terület van e célra berendezve, mely ezelőtt csupa egyenetlen homokbuckás hely volt s most szépen elsimítva, egyszerű úttakkal, roppant terjedelmű épületekkel ellátva, valóságos meglepi a szemlélőt, különösen azt a ki előbb is látta ezt a kietlen, elhagyatott, hepe-hupás tér- séget. Ott óriási istálló van építve, összesen ezer ló befogadására, továbbá kétszázötven kocsi- szin és vagy négy száz lovas számára szállás. Van ezenkívül külön vasuti rakodó hely, vendéglők s egyéb épületek. A napi vízellátás 1500 hekto- literre van számítva, a mit 12 kút szolgáltat. A különféle lovasmunkatványokra egy 10,000 méter-

A Leras-féle folyékony vasfoszfát visszaadja a vérnek a belőle hiányzó vasat és így gyorsan győzedelmes- kedik a bajon. Kapható Török József gyógyszerárta- ban, király-utca 12. sz.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: SÁRI MÁTYÁS, nyug. kübekházi plébános, 78 éves korában, Szege- den s 35,000 frtnyi vagyonát jótékony célokra hagyta, legnagyobb részét iskolai ösztöndíjakra. — PELLER ODÓN, kanonok, világvárosi apát, ő felségé- nek tiszteletbeli káplánja, Székesfehérvárt, életének 60-ik évében; jótékonyágánál fogva köztiszteltben állott, a belvárosi gyermekmenhelynek megalapítója s számos jótékony egyesületnek elnöke volt. — Id. BANCZAY GYULA, volt országgyűlési képviselő, 67 éves, Budapesten és Tisza-Roffra szállították a családi sírboltba. — SZENDRŐI TÖRÖK SÁNDOR, volt orsz. kép- viselő, s nyug. törvényeségi elnök, élete 81-ik évé- ben, Jánosin. — BELICZAY FERENCZ, 1848/49-es honvéd, nyug. törvényeségi elnök, 84 éves, Nagy-

FERENCZ, 1848—49-iki honvédőfhadnagy, 71-ik évé- ben, Magyar-Itében. — SPELLENBERG GYULA, tak- rékpénztári könyvelő, 48 éves, Varannón. — NEMES FERENCZ, Kőrmend városának bírja, 72 éves. — CSIKY GYULA, első éves orvosnallatgató, dr. Csiky Kálmán műegyetemi tanár és neje, a közművelődési és jótékony czélú női intézetek körül oly tevékeny Csiky Kálmánné (Gönczy Etelka) szép tehetségű fia, s temetésén Szász Károly ref. püspök megható gyászbeszédet mondott. — APPELMANN ALAJOS, a szerencsi czukorgyár igazgatója, 54 éves, Budapes- ten. — KLOSZ KÁROLY, 1848—49-iki honvédőfhadnagy, 72-ik évében, Székesfehérvárott. — JUHÁSZ ANTAL, Szabolcsmegye Berczel községének jegyzője és megyei bizottsági tag, 40 éves.

Özv. OSZEPEZY JÓZSEFNÉ, szül. Kovács Ágnes, 75 éves, Maros-Vásárhelytől. — Özv. VASVÁRY BÉLÁNÉ, szül. Beretta Lujza, 52-ik évében, Buda- pesten; ugyanitt özv. SCHUMANDL MÁTYÁSINÉ, szül. Bartell Anna, 84 éves, Bndapesten. — ELEK DÁNIELNÉ, szül. Pákh Erzsébet, ref. lelkész neje, 53 éves, a szabolcsmegyei Eörfen. — Székasi

ALKIBIADESZ. (CSÁSZÁR.)

TIMONDRA. (HEGYESI MÁRI.)

PAPNÓ. (MARÓTHY MARGIT.)

KORODA PÁL «ALKIBIADESZ»-E A NEMZETI SZÍNHÁZBAN. — MÁRTONFFY FÉNYKÉPEI UTÁN.

nyi terület van elkészítve, ezenkívül kocsik és lovak bemutatására egy 1300 méter hosszúságú s 15 méter mlfút, melynek a feltöltésére 1000 waggon kavicsot és 200 waggon agyagot használtak fel. A munkála- tok nagy része, — melyek intézésében főrésze volt a földművelési miniszterium két főhivatalnokának, Losonczy Mihály miniszteri tanácsosnak és Krisz- tinkovich Ede osztálytanácsosnak — immár készen van s a napokban be is mutatták a sajtó képviselői- nek, kik azon benyomással távoztak el, hogy a ma- gyar lötenyészett itt csakugyan fontosságához mélt- ón lesz bemutatható.

A magy. kir. államvasutak igazgatóságának értesítése szerint, a temesvár-verciorovai vonalon fekvő Rékás állomás neve, a kereskedelemügyi magy. kir. miniszter rendeletéből «Temes-Rékás»-ra változtatott.

Bécs, Budapest és Ancona, valamint Velence közt közvetlen személydíjszabáshoz I. pótlék életbe- lépése. Folyó évi április hó 1-én az egyrészt Bécs és Budapest között, másrészt Ancona és Velence közt 1894 november hó 1-től érvényes díjszabáshoz az I. pótlék lép életbe, mely a jelenleg fennálló köz- vetlen menetjegyek árainak megváltoztatását tartal- mazza. Ezen pótlék példányai a m. kir. államvasutak díjszabási elárúsító hivatalában (Osengery-utca 33.) kaphatók.

Gyakran találkozunk sápadt fiatal leányokkal és fiukkal, kik fáradtság nélkül egy lépést sem tudnak tenni: ez mindig a vérszegénység és sápkór jele.

Váradon, s benne a biharmegyei Beliczay-család férfiágon kihalt. — BODROGH ISTVÁN, nyug. törvény- séki elnök, 63 éves, Aradon. — JAKOVICS ANTAL, címzetes kanonok, haburai gör. kath. lelkész, 76 éves. — GÖRDIOS MIHÁLY, szentszéki tanácsos, posolinai gör. kath. lelkész, 73-ik évében. — KOVA- LICZKY ANTAL, szentszéki ülnök s csaniki lelkész, 78 éves. — VARGA ISTVÁN, a gyónki ref. algimnázium aligazgatója, 59-ik évében. — KÜZDŐ VINCE, a fő- városnak még a hetvenes évek elején is ismert nevű ügyvédje, ki az 1873-iki krach után családjával New- Yorkba ment ki, hol változó szerencsét talált, utóbbi időben azonban ismét rosza fordult sorsa, sőt elméjében is zavar mutatkozott, s febr. 13-ikán a Hudson folyóból fogták ki és néhány óra múlva meghalt, 69 éves korában, két fiut hagyván hátra, kik közül egyik ismert hegedűművész Amerikában, a másik pedig kereskedő. — Dr. STEFANOVICS SÁNDOR, nyug. városi főorvos, a szerb kongresszus választmányi tagja, a temesvári szerb hitközség elnöke, 53 éves, Temesvártól. — DUBONELLY ALAJOS, nyugalm. posta- és távirdefelügyelő, 78 éves, Miskolcson. — LESTYÁN JÓZSEF, a brassói kath. fő- gimnázium tanára, 43 éves, Brassóban. — MILLIG LUKÁCS, polgári iskolai tanár, 56 éves, Rákospalotán. — JAKÓ PÁL, 1848/49-es honvédőfhadnagy, földbirto- kos és megbízottsági tag, 67 éves, Batizon, Szatmármegyében. — BLASZ KÁROLY, régi honvéd, a Gresham biztosító-társulat hivatalnokja, 68 éves, Budapesten. — CSICSERY ANTAL, Ungmegyének volt számvéveje, 74 éves, Ungvárott. — ARCFALVI

SACELLÁRY GYÖRGYNÉ, szül. Mirasavlevits Zsófia, 70 éves, Budapesten. — PAZÁR IRÉNKE, Pazár László államvasuti tisztviselőnek és feleségének, született Dubay Etelkának egyetlen kis leánya, Csik-Szent- Mihályon.

Szerkesztői mondanivalók.

Egy szerelem tragédiája. Elbeszélés. Egy ember féltékenységből szándékosan megsejt egy katonatisztet; párbaj lesz belőle s a sértó megöli ellenfelét, azonban annak holttesténél rögtön megöri s úgy elrohan, hogy lovas emberrel kell elfogatni, hogy a Lipótmezőre szállíthassák, hol aztán meghal s gyulatlan deszka koporsóban eltemetik. Ez volna a mese, mely már magában véve sem igen vonzza az olvasót, de még talán ha némi érdeklődést bírna is költeni, azt is mindjárt elrontaná a száraz, itt-ott kissé émiyogós leírás, nem is szólva a nyelvezetről, mely minden zamatossgót nélkülöz.

A matlárházi vízesésnél. Kár volt szerzőnek ily nehéz versforrást választani; nem bírta meg.

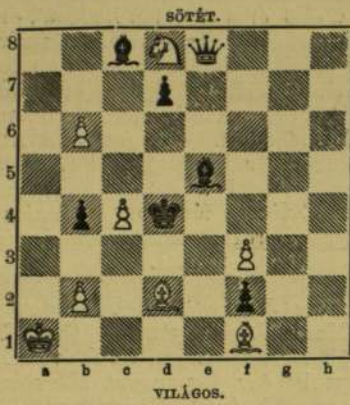
A csárdában. A bojtár bucsúja. A juhász búja. Összesel. Népdalszerű apró költemények; de hiányzik belőlük a népdalok naiv közvetlensége épúgy, mint a valódi költői gondolat.

Felcségeknek. Jó magyar ritmushoz van írva; de tartalmilag gyöngö.

Nem közölhetők: A várn előtt. (Az eleje ügyes genrekép, a vége azonban torzítás.) — A kandallónál. Kis madárka. Megsebesülésem 48-ban.

SAKKJÁTEK.

1941. számú feladvány. Keller F.-től.

Világos indul a harmadik lépésre matot mond.

KÉPTALÁNY.

A 'Vasárnapi Ujság' 9-ik számában közzölt képtalány megfejtése:

Elfárasztott engemet a szenvedés... Órömem egy sziget lenne csak benne.

Heti naptár, márczius hó.

Table with 3 columns: Nap, Kat. prot. naptár, Görög keleti naptár. Lists dates for March 15-21.

Feladás szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Nyers selyem bastruhákra való kelmét 8 frt 65 krtól 42 frt 75 krig egy teljes öltönyre...

„EGYETÉRTÉS“

POLITIKAI NAPILAP.

Csávolszky Lajos, 1896. XXX. évtőlalom Kossuth Ferencz, felelős szerkesztő, főmunkatárs.

Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat olesó eszközeivel, hogy magának egyszerre, tömegesen csakhamar...

Hogy ezt a célt elérjük, erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalán majdnem annyi betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán...

egyetlen organuma, mely az intelligencia közönség minden osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégíteni képes...

Legjobb és leghíresebb pipere hölgypor: a La VELOUTINE. Különleges Rizpor BISMUTTAL VEYITVE CH. FAY, ILLATSZERÉSZ. PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

Hófehérke már nem mese!

Hófehérke már nem mese!

Tény, hogy a hófehérke toleitet-cikknek hatása mai napig páratlan. Hófehérke-crème biztos hatású szer a bőr minden tisztán...

Legujabb találmány! Még soha sem volt!

Nagy érdekű a hölgyekre nézve! Cs. k. szab. Málna-paszta és Jázmin-tej. Málna-paszta. Jázmin-tej.

Minden puder fölött előnyben részesítendő, miután a l-hérség az arcról nem hagyja magát letörölni. A bőrt fehérré, finommá és hajlékonyává teszi.

Birsalma-kenőcs

Azon tulajdonsággal bír, hogy a korpaképződést megszünteti, melynek képződése csupán csak a hajgyökér szárazságától származik...

Valamennyi ezek kapható Bécsben, a készítőnél: ZIMMERL JÓZSEF, XVIII., Währingergürtel 61; továbbá a gyógyszerárban...

Korunk fő nyavalyája az idegesség és vértelenség, melyből számtalan más kór származik. ES ELLEN PEDIG LEGBÍRTOSSÁBBA HAT A VASAS CHINABOR

Ezen bor a saját magam által termelt ménessé Sherryvel van készítve és minden hasonnevű készítmények között a legtöbb chininját és vasat tartalmazza.

Dr. Suin de Boutemard zamatos fog-szappana

az egyetlen, eddig utol nem ért valódi jó szer a fogak és foglusz tisztására és fenntartására...

Dr. Borchardt illatos növény-szappana

hathatós szer a bőr edzésére és épszentására, valamint pat tanácsoktól porsén-ektől, szepitől és mindennemű tisztálanságoktól való megóvására...

Dr. Hartung növényhajkenőcse, legjobbnak elismert hajerősítő s hajkihullást gátló hajkenőcs, tégelekben 85 kr-ával. Dr. Hartung kintahéj-olaja, a haját erősítő olaj, mely annak puhaságot s fényt kölcsönöz. 35 kr-ával.

Dr. Béringer zamatos korona-szesze, az Eau de Cologne quintessenciája, eredeti üvegekben 1 forint 25 kr. és 75 kr.

Dr. Béringer fügyökér-hajolaja, üvege 1 frt. Leder testvérek balzsamos földi dióolaj-szappana, egy drb 25 kr., 4 darabos csomag 80 kr.

Valamennyi fentebb elősorolt szab. ezik valódi minőségben kapható: Budapest: Török József gyógyszerháza, király-utca 12. szám alatt.

Továbbá: Kochmeister Frigyes utóda, Neruda Nándor és Thallmayer és Seitz gyógyszereszeknél, valamint Magyarország legtöbb nagyobb gyógyszerházaiban, illatsz. és gyógyszerkereskedésben.

ÓVÁS! Hamisítványoktól, nevezetesen a dr. Suin de Boutemard-féle fogpaszta és a dr. Borchardt-féle illatos növény-szappan gyáran előforduló hamisítványaitól mindenkit óvunk.

Számtalan hamisító és hamisítások elárúsító! süjtattak már eddig is Bécsben és Prágában törvényileg, érzékeny pénzbírsággal.

Raymond és társ., es. kir. szabadalom-tulajdonosok Berlinben.

D' Leras AS PHOSPHAT. Ezen vaskészítmény tartalmazza a vér és csontok legfontosabb elemeit. Kifűnő gyógyszer vérszegénység, sápkór, gyomorhíjadalnak, vérszegénység esetében...

Élősvénycsemeték és szülőjtványok

Gleditschia (koronatóvia, krisztinatóvia vagy tükés lepényfa). Minden bővénynövény között a legelő. gyorsan tenyészik, nem eszemétkés és sűrű őrmos tövisseivel ember és bármilyen állatnak ellent áll.

Migraenin-Tabletták

Migraenin-Tabletták a legjobb szep barminő fejfájás ellen. Egy üveg ára 1 frt 20 kr. Főraktár: Török József gyógyszerháza Budapest, király-utca 12. sz.

Kwizda-féle Kűszvény-folyadék. Ezek ös kőpírókötő, fűzőanyagokból készült szep kőpíróanyag, ezú és kőpírókötő elem. Egész palackja 1 frt o. e. s. 100 palackja 90 kr. Főraktár: Kőrölyi Gyógyszerháza Kormanybörzsön. Kapható minden gyógyszerházaiban. Tűnik a helyeszerő megvásárlás a vételek hatástanában kérték.

Anglo-osztrák bank. Az anglo-osztrák bank részvényeseinek XXXII. rendes közgyűlése

márczius 26-án este 6 órakor az osztrák mérnök-és építész-egyesület termében (L. Eschenbachgasse Nr. 9. Bécsben) fog megtartatni.

- A tanácskozás tárgyai: 1. Az igazgató-tanács évi jelentése. 2. A felügyelő-jelentése az 1895. évi zárlat s határozathozatal e fölött. 3. Határozathozatal az 1895. évi mérlegből eredő tiszta nyereség hovatartozása iránt.

Az igazgató-tanács javaslata az egyesületi vagyon felmérése iránt, az alapszabályok 11. cikkében határoztak milliő o. 4. frt tizenkét millió koronával, 50,000 teljesen befizetett részvény által 120 o. 4. frt vag 240 koronánként.

Az alapszabályok 30. pontja értelmében szavazatra jogosult részvényes urak ezennel fölhívatnak, hogy részvényeiket, a nem esedékes szelvényekkel együtt Bécsben az Anglo-osztrák bank számvevő hivatalában (L. Strachgasse Nr. 1.), Londonban az Anglo-Austrian Banknál, Budapestben, Brinnben, Prágában és Triestben az Anglo-Osztrák bank fiókjainál bezárolg f. 6. márczius 12-ig letéteményezésk.

Az alapszabályok 27. pontja értelmében meghatalmazást csak szavazatképes részvényesekre lehet ruházni. Bécs, 1896 márczius 6.

AZ ANGLO-OSZTRÁK BANK igazgató-tanácsa.

* Alapszabályok 27. pontja: 4 kikezdés: Minden részvényes egy szavazatra jogosult, a birtokában levő 25 drb részvény után.

Villámhárító Villámhárító

kittű szerkezet, szolid kivitel biztosítja, mindennemű célszerű szolgálatkészségre és telefonon, valamint villanyvilágítás-bezondozásokra és erőátviteli munkákra alkalmas eszközt. DECKERT és HOMOLKA Gyár: Raktár: VI. Isabella-utca 88. BUDAPEST, V. Dorottya-utca 8. Prospektusok, költségtérleteket és képes katalógusokat ingyen.

Lesoványodásra s egyidejűleg az egészség erősítésére 2 hónapig vendő a dr. Blyn s dr. Duchesne-Daparo kín. tanár, becsületrend lovagja — megfigyelés után Boisson gyógyász. által készített spersa-pilula, vesiculoseivel előállított növ. készítmény. Egy 3 frtos nemzetközi posta-utalvány küldésével bérn. szállít egy palackkal: M. BOISSON, 100 rue Montmartre, Paris.

Megjelent „A gyakorlati elektrotechnika kézikönyve.“ STRAUB SÁNDOR előadásai a m. kir. technológiai iparmuzeumban. A szövegbe nyomott 646 ábrával; 860 oldal. — Ára 6 frt 80 kr. Megrendelhető szerzőnél Budapest, VIII., József-körút 6. (A népszínház átellenében.) Szerző könnyen érthető módon tárgyalja a dinamógépeket, a villamos világítás és erőátvitel különféle rendszereit és alkalmazásait, tekintettel a hazai viszonyokra; továbbá a telefonokat, a villamos házi csevegőgőteket, s az elektrotechnika többi ágait.

MAGYAR JELZÁLOG-HITELBANK. HIRDETÉMÉNY.

A Magyar Jelzalog-Hitelbank t. cz. részvényesei az 1896 márczius hó 25-ik napján déli 12 órakor a bank helyiségében (V. Nádor-utca 7. sz. a.) XXVII-ik RENDES KÖZGYŰLÉSRE ezennel tisztelettel meghívattak.

NAPIREND: 1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése. 2. Az 1895. évi mérleg megállapítása és a felmértény megadása. 3. Határozathozatal a tiszta nyereség hovatartozása iránt. 4. Igazgatóság választása. 5. Felügyelő-bizottság választása. 6. Alapszabályok módosítása. A részvények letételek: Budapest: a bank főpénztáránál (V. Nádor-utca 7. sz. a.) és a Magyar Leszámloló-és Pénzváltóbanknál. Bécsben: az Union-Banknál. Párisban: a Société générale pour favoriser le développement du Commerce et de l'Industrie en France című banknál. Az igazgatóság. Alapszabályok kivonata.

20. §. 10 teljesen befizetett részvény tulajdonosa egy szavazatra jogosult. — 21. §. Részvényesek, kik szavazó jogukkal élni akarnak, kötelesek a közgyűlés összehívta előt legkésőbb 8 nappal, részvényeiket térítvény mellett letéteményezni a közgyűlés megkezdéséig. — 22. §. A szavazójog személyesen vagy meghatalmazott által gyakorolható. Meghatalmazás csak részvényeseknek adható. Testiletek, intézetek és kereskedelmi cégek, továbbá női és kiskorúak a közgyűlésen törvényes képviselőjük által vehetnek részt, ha azok különben részvényesnek nem volnának is. Azoknak, kik szavazó jogukat igazolták, a részvényes és az utának járó szavazatok számának megjelölésével ellátott igazoló jegyek adhatók ki. A részvényes a részvényes által sajátkezűleg aláírandó jegyzékbe számszerűen bejegyzendő, hogy a Magyar Jelzalog-Hitelbanknál 1, minden egyéb letételehelyn 2 példányon bejegyezteték. A letéve a letéti részvényekről térítvényt nyer és a részvényes annak idején, a közgyűlés megtartása után, csak ezen térítvény visszaadása mellett, fognak neki kiszolgáltatni. Az 1895. évi mérleg és jelentés 1896 márczius hó 17-től kezdve a t. cz. részvényesek rendelkezésére áll.

MAGYARHON-ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NERVŰ ÓRAÜZLETE. Alapított 1847. Brausweller János. ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE. Képes árjegyzék bérmentve, javítások pontosan eszközölhetnek.

Chicagoiban kitüntetve a Leichner-féle zsirpuder és a Leichner-féle hermelinpor. A legjobb és egyetlen, ártalmatlan arczpor, nappali és esteli használatra, mely a mint ismeretes, abórt az aggkorig pubán és hajlékonyan megtartja, s annak gyöngéd, rózsás, fiatalosan üde színt ad. A beporozást nem lehet észre venni. Kapható a gyárban: Berlin, Schützenstr. 31, s m 45 illatsz. és szelencékben, melyeknek felekén a szög és védjegy van benyomva. Mindig Leichner zsirpuderje kéréndő. Leichner L., a kir. színházak szállítója.

HIRDETÉMÉNY.

A SCHLICK-féle vasöntőde és gépgyár részvénytársaság

részvényesei a Budapestben, 1896. évi márczius hó 25-én d. e. 11 órakor a Magyar országos központi takarékpénztár üléstermében (IV., Deák Ferencz-utca 7. szám) megtartandó

XXVII. rendes közgyűléshez ezennel meghívattak.

- TÁRGYSORZAT: 1. Az igazgatóság jelentése. 2. A zárszámadás előterjesztése a felügyelő-bizottság jelentésével. 3. A mérleg megállapítása, határozathozatal a tiszta nyereség felosztása és kifizetése tárgyában felmentve az igazgatóságok és a felügyelő-bizottságnak. 4. Egy igazgatósági tagnak megválasztása.

Azon részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, részvényeiket, a le nem járt szelvé nyekkel együtt, a Magyar országos központi takarékpénztárnál (IV., Deák-utca 7. sz. a.) a társ. alapsz. 15. §-a értelmében legkésőbbben bezárolg 1896. évi márczius hó 21. napjáig letéteményezni tartoznak. Az alapszabály ugyanazon §-a értelmében megkiváltatják, ha a rész vény legkésőbb 60 nappal előbb iratott a letéve saját nevére. Az igazgatóság jelentése a közgyűlést megelőző napon a Magyar országos központi takarékpénztárnál átvethető. Az igazgatóság.

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLmányok szabadalmazását esközi mind. államban
Réthy János
 nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája, Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház mellett). Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

FÖLDVÁRY IMRE
 férfitáru- és fehérnemű-raktára.
BUDAPEST,
 IV., Koronaherczeg-utca 11. sz., a posta mellett és VIII., Kerepesi-út 9., a Pannónia mellett.
 Saját szabászat. — Telefon. — Árjegyzék bérmentve. Speciális készítője jó szabású férfi ingeknek.

LATZKOYITS A.
BUDAPEST,
 IV. kerület, Váci-utca 22. szám.
 Cs. és kir. szabadalmazott fehérnemű-gyáros ajánlja
uri divat- és fehérnemű-újdonságait.

Hirdetések elfogadtatnak a kiadó-hivatalban, Budapest, IV., egyetem-utca 4. sz. a.

CALDERONI ÉS TÁRSA
 látászerek.
 Látászerek raktára Váci-utca 30. szám.
 Tan- és műszerek és fényképezési készülékek raktára
 Kis hid-utca 8. szám.
BUDAPESTEN.
 Árjegyzék kívánatra bérmentve, ingyen.

Franklin-Társulat
 Képzőiskola
 Gyermek- és ifjúkorra
 ajánl és elhelyez

Gerson Anna asszony
BUDAPEST,
 Andrássy-út 21.
 (félelelet).

Rum, likőrök
 készítéséhez való híres kivonatok
WATTERICH A.-nál
 Dohány-utca 5.
 kaphatók.
 Kezelési könyv ingyen.

Kathreiner-féle
KNEIPP-MALÁTA-KÁVÉ

 Mindenütt kapható - 1/2 kiló 25kr.

Természetes
Kárpáti Ibolya-illat
 Parfüm, Szappan, Rizspor, Brillantin, Bajuszpedr stb. a legfinomabb.
ROSENFELD ÉS BALÁS
 illatszergyár
 Budapest, VI. ker., Dávid-utca 9.
 Mindenütt kapható.

Legújabb divatu előrajzolt, megkezdett és készen himzett
KÉZIMUNKÁK,
 nemkülönben
himzóganyagok és himzősövetek
 rendkívüli választékban, szabott gyári árakban kaphatók
Bécezi D. Sándor
 női kézimunka nagyiparosnál
 Budapest, VI. kerület, Király-utca 4/o.
 Képes árjegyzék, 1120 eredeti kézimunka-rajzzal, kívánatra rendelkezésre áll.

KÉZDI-POLYÁNI
"VÉNUS"
 AVILÁGNAK LEGSZÉNSÁVDUSÁBÉ
 TERMÉSZETES ÁSVÁNYVÍZE

Sorozóköteles
 önkénteseknek utasításokat és folyamodványmintákat tartalmazó árjegyzéket bérmentve küldenek
WEINER ÉS GRÜNBAUM
 udvari szabók
 Budapest, Váci-utca 27. szám.
 Ugyanott
különlegességek
 diszmagyar ruhákban, csatlós, huszár stb. részére; továbbá zászló- diszítésekben, aranyhimzésekben, zsabrákokban tarsolyokban, valamint az összes bandériumi felszerelésekben.

MARGIT-CRÉME
 hirtelen, az elegáns hölgyek által használt arccrème (nem zsíros kenőcs) rövid idő alatt ifjítja és szépíti az arcot, eltávolítja az arcról minden nemű bőrtisztatlanságot.
 Egyedül szer szappó, májfoltok, pattanások, bőrrák (mitessz) ellen. Bámolat hatása abban rejlik, hogy a bőrre kenve az által rögtön felvérték és ez okozza azon csodás átalakulást, hogy szeplővel vagy májfoltokkal teljesen fedett arcz 3-4 nap alatt alabástrom fehérré lesz.
 Mivel nem zsíros — nappal is alkalmazható, — a crémével bekenő bőrön a hőgőporek nem tapad. Ár 50 kr. 1 frt.
 Margit-szappan Ár 35 kr. — Margit-hőgőporek, fehér, rózsás és crème szíjban Ár 60 kr. — Margit-fogpó 50 kr.
FÖLDES KELEMEN gyógyszer-tára, Aradon, Deák Ferenc-utca 11. sz. Főraktár **BUDAPESTEN**, Török József, Király-utca.

MATTONI-FÉLE
GISSHUBLER
 TERMÉSZETES
 SAVANYU-KUT

Schicht-féle SZAPPAN
 szabadék.

 a legjobb, ruhamosásra s egyéb házi használatra; egyesíti a legnagyobb mosó erőt a legnagyobb enyhességgel; vakító fehér, szagtalan fehérneműt állít elő; ajánlatos kivált a pamukneműekre; kitűnő mint kézi-ésfürdő-szappan is, nagyok és kicsinyek számára.
Egy kísérletet senki sem fog sajnálni.
 Oly vidékre, hol ez a szappan kereskedésekben még nem kapható, szállít az alábbi cég 1 postacsomagot 5 kilogr. össz-súlyban bérmentesen, utánvét mellett, 2 frt 40 kr.-ért.
SCHICHT GYÖRGY, Aussig a/Elbe,
 szappan-, olaj- és gyertya-gyára.
 A maga nemében legnagyobb gyár a kontinensen.
 Budapesti képviselő: Deggeller Károly V., akadémia-u. 9.

27 éven át
 v. állami kórházi igazgató orvos
 gyógyít gyorsan, discretul és biztos sikerrel minden férfi és női bajt.
 Czim: Kardos
specialista,
 Erzsébet-körút 34.
 I. em. ajtó 12/b. Rendel: d. e. 7-8, 11-2, d. u. 6-7-ig. Levélben is.

Weber Károly
 BUDAPESTEN
 V. FÜRDŐ UTCA 237.
 AZ ÚJ ÁRJEGYZÉK MEGJELENÉSE KIVÁNATRA INGYENES BÉRMENTVÉ MEGKÜLDITVE

CHINA SERRAVALLO
 vassal, kitűnő ízű s azórt gyermekek és asszonyok szívesen veszik be. Egy literes üveg 2 frt 20 kr., 1/2 literes 1 frt 20 kr. Nélkülözhetlen gyenge testalkatúknak s üdülőknek. Moleglen ajánlva a bécsi egyetem orvosi tekintélyei által. Többszörösen kitüntetve. Főraktár: Török József gyógyszer-tára, Budapest, VI. ker., Király-utca 12. szám.
 Minden gyógyszer-tárban kapható.

12. SZÁM. 1896. BUDAPEST, MÁRCZIUS 22. 43. ÉVFOLYAM.

Előfizetők feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt | félre — 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG | egész évre 8 frt félre — 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK | egész évre 5 frt félre — 2.50 * Kijelölt előfizetőkhez a postai megkötözött vitellő is csatolandó.

EGY NEMZETI KÜZDELEM BAJNOKA.

FARKAS LAJOS.
 1821—1894.
 EZELETT NÉHÁNY HÉTTEL a Magyar Tud. Akadémia egyik ülésén György Endre egy előadást tartott, mely a napi sajtóban általános viszhangot keltett. Egy nagy figyelemre méltó emlékirat ismertetésével foglalkozott, melyet pár évvel ezelőtt elhunyt szerzője annak a vizságnak történelmi alapon való földerítésére szentelt, hogy a magyarországi gör. katolikus egyháznak mintegy 300,000 főre menő magyar ajkú közönsége nagy idő óta folytatott igyekezete, kérelmezései és nyilvánosan megkísérlett mozgalmi segítségével sem tudja kivívni magának azt a méltányos állapopot, a melyet ugyanezen egyháznak ruthén, oláh és szerb ajkú hívei úgy szólván eleitől fogva élveznek, hogy t. i. a magyar ajkú gör. kath. híveknek is érvényre jusson az a természetes joguk, hogy saját anyanyelvükön dicsérhessék, imádhassák Istenüket, sőt hogy nyelvi különbségek miatt saját magyar egyházkerületé szervezkedhessenek s fejkül külön magyar püspököt kapjanak; mert csak így kerülhetik ki azt, hogy saját édes hazájukban idegen ajkú egyházi előjáróság alatt legyenek kénytelenek élni, templomaikban idegen oltári nyelvet használni, s hogy ez idegen nyelv hatása alatt saját nemzetiségük folytonos pusztulással, vagy éppen beolvadással ne legyen fenyegetve.
 A gör. kath. magyarságnak ez érdekekben folytatott küzdelmeit alapos munkában elmondja a nemzeties küzdelem egyik volt vezetője, Farkas Lajos, kinek dolgozatát «Egy nemzeti küzdelem története» címmel és bevezetésül saját akadémiai értekezésével megtoldva közelebb könyv alakban is kiadta György Endre. E nagy figyelemre méltó műről és annak néhai derék szerzőjéről, a kinek lelkes buzgalma az illetékes egyházi hatóságokat s a kormányt is belevonta az általa megindított mozgalomba, ugyancsak György Endre a következő ismertetést adja lapunknak.

kereső nagy magyar közönségnek, s melyet oly példátlan melegséggel karoltak fel az illetékes körök és a közvélemény egyaránt: nemesak történelmi becsek. Bátran kimondhatom, hogy az a keresetlen egyszerű előadás, a tárgy iránti meleg szeretettől áthatott hazafias, tiszta, becsületes, őszinte hang valósággal irodalmi becses is ad neki.
 Ez a szerényen élt, buzgón küzdött, haláláig hű és következetes ember megérdemli, hogy megismerkedjék élettörténetével a nagy közönség is.
 Farkas Lajos 1821-ben született Hajdú-Dorogon. Atyja Farkas Miklós, tekintélyes földirtokos és kerületi táblabíró, édes anyja pedig Orosz Márta volt. Azon régi hajdú családból származott, melynek egyik őse, Farkas Mihály kapitánysága alatt kapták a hajdúk Dorogot 1606-ban Boesky István erdélyi fejedelemtől. Elemi iskoláit otthon Hajdú-Dorogon végezte; a gimnáziumi alsó osztályokat Bereczenben a piaristáknál, a főgimnáziumot Kassán a premonstreknél. Azután jogász lett s tanulmányait Eperjesen kezdvén, Pozsonyban fejezte be. Ügyvédi vizsgálatot tett Pozsonyban 1845. évben, aztán szülőföldjére térvén vissza, ott tartózkodott. Majd az 1847. évi országgyűlésre mint jurátus az akkori főkapitányt Pozsonyba kísérte.
 1848-ban a volt Hajdú-kerület által létesített honvédszázalójnak százados parancsnoka lett s e minőségben az egész hadjáratot végig harcolta. 1849-ben több hétig az aradi várban fogságban volt, honnan kiszabadulván, ismét szülővárosába tért, hol egy idő múlva mint Dorog város főjegyzője kezdte meg újra a közéletben való szereplését. Minthogy szüleitől öröklött vagyonát a szabadságharc legnagyobb részben fölemésztette, az ötvenes években kénytelen volt hivatalt vállalni, s 1856-tól 1861-ig mint szolgabíró szolgált Nagy-Károlyban. 1856-ban megnősült s elvette özv. Király Jánosét, Südy Johannát, kitől négy gyermeke

Fénykép után rajzolta Cserna Károly. FARKAS LAJOS.